

ÅRSBERETNING 2021

Nannestad Kirkelige Fellesråd

ÅRSBERETNING 2021

INNLEDNING

Fellesrådets årsberetning er ment å gi en oversikt over virksomheten og den aktivitet som har foregått gjennom året. Årsberetningen for 2021 er bygget opp på tilnærmet samme måte som de foregående år og det er forsøkt å vise virksomheten på bakgrunn av målsettingene.

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Nannestad kirkelige fellesråd ivaretar oppgaver etter trossamfunnslovens §14 på vegne av de enkelte sogn i den lokale kirken i Nannestad kommune. Fellesrådet forvalter midler til drift og investeringer som i hovedsak kommer fra Nannestad kommune. I tillegg forvaltes midler fra Borg bispedømme til drift av trosopplæringsvirksomheten. Fellesrådet har ansvaret for:

- økonomiske og administrative oppgaver
- drift og vedlikehold av kirker, kirkegårder og kontorer
- arbeidsgiveransvar for lokalt kirkelig tilsatte

Når det gjelder sognenes ansvar for det kristelige liv, herunder forkynnelse, undervisning, ungdomsarbeid og kirkemusikk, har menighetsrådene ansvar for dette (jfr. Trossamfunnslovens §11), mens det er fellesrådets ansvar å forvalte midlene fra kommunen og staten til å dekke utgifter til lønn, lokaler og utstyr for ansatte til disse formålene.

Kirken i Nannestad består av fire sogn. Fra sør til nord: Holter, Nannestad, Bjørke og Stensgård. Virksomheten er organisert med daglig administrasjon, kirketjenere, kirkegårdsarbeidere, kirkemusikere, diakon- og trosopplærere. Prestene har Borg bispedømme som arbeidsgiver og er ansatt med tilknytning til de enkelte sogn.

Fellesrådet har en tjenesteytingsavtale med Nannestad kommune som er reforhandlet i 2019. Avtalen innebærer at fellesrådet mottar tjenester fra kommunen innen regnskapsføring, lønnskjøring, telefoni, data og vedlikehold. Når det gjelder vedlikehold er det i avtalen presisert at vedlikehold av kirkene skal sidestilles med andre vedlikeholdsprosjekter som kommunen har. Avtalen innbefatter også kontorhold.

I tillegg har vi godt samarbeid med NAV og kriminalomsorgen der vi har hatt utplasseringer med stort hell og meget god hjelp

FELLESRÅDET HAR FØLGENDE SAMMENSETTING:

Svein Norvald	Bjørke menighetsråd	leder
Marianne Østli Nysveen	Stensgård menighetsråd	nestleder
Doris Glesåen	Stensgård menighetsråd	medlem
Hanne Vollaug Slettum	Bjørke menighetsråd	medlem
Hans Mikal Holter	Nannestad menighetsråd	medlem
Karin E Granlund	Nannestad menighetsråd	medlem
Eva Østby Johansen	Holter menighetsråd	medlem
Grete Karen Framgarden	Holter menighetsråd	medlem
Svein Arne Bergli	Ansattes representant	medlem
Liv Krohn Hansen	Prost	medlem
Karl Arne Leivestad	Kommunens representant	medlem

Administrasjonsutvalget har følgende sammensetning:

Svein Norvald	Bjørke menighetsråd	leder
Karin E Granlund	Nannestad menighetsråd	medlem
Eva Østby Johansen	Holter menighetsråd	medlem
Svein Arne Bergli	Ansattrepresentant	medlem
Steinar Melby	Ansattrepresentant	medlem

Kirkelige stillinger:

Kirketjenere og kirkegårdsarbeidere	3,5 årsverk	fordelt på 5 stillinger
Kantor/kirkemusiker	1,5 årsverk	fordelt på 2 stillinger
Diakon	1,4 årsverk	fordelt på 2 stilling
Pedagoger trosopplæring	1,2 årsverk	fordelt på 2 stillinger
Sekretær	1,0 årsverk	1 stilling
Menighetsmedarbeider	0,5 årsverk	1 stilling
Daglig leder/kirkeverge	1,0 årsverk	1 stilling
Til sammen	10,1 årsverk	

Redegjørelse for tilstand og tiltak når det gjelder kjønnslikestilling i virksomheten:

Kjønnslikestillingen i Nannestad kirkelige fellesråd er som følger:

Kvinner:	53%
Menn:	47%

OVERSIKT OVER BEHANDLEDE SAKER 2021

Sak	03/21	Økonomi 2020– Driftsbudsjett totalnivå
Sak	04/21	Økonomi 2021– Driftsbudsjett og investeringsbudsjett totalnivå
Sak	05/21	Godkjenning av regnskap 2020 – Drift og investering.
Sak	06/21	Årsberetning 2020
Sak	07/21	Årsmelding menighetsbladet
Sak	08/21	Menighetsrådene orienterte kort om aktuelle saker
Sak	09/21	Rassikring Nannestad kirke
Sak	10/21	Budsjettjustering investering:
Sak	11/21	Orienteringssak: Bispevisitas uke 10 2021.
Sak	14/21	Regnskap 1. tertial drift og investeringer
Sak	15/21	Revisors beretning 2020
Sak	16/21	Tilstandsrapport tak Nannestad kirke:
Sak	17/21	Instrukser og delegasjoner for fellesrådet.
Sak	18/21	Orienteringssak
Sak	19/21	Eventuelt
Sak	22/21	Regnskap 2. tertial drift og investeringer
Sak	23/21	Budsjett 2022, Drift og investeringer
Sak	24/21	Høyring av endringer i gravplasslova og gravplassforskrifta
Sak	25/21	Høring kirkelig organisering;
Sak	26/21	Godtgjørelse til rådene:
Sak	27/21	Orienteringssak:
Sak	28/21	Eventuelt
Sak	29/21	Godkjenning av plan for ansettelse av ny daglig leder/kirkeverge
Sak	32/21	Regnskap pr 30. november drift og investeringer
Sak	33/21	Høring kirkelig organisering
Sak	34/21	Søknad tilskudd Hjerterommet
Sak	35/21	Godtgjørelse til rådene
Sak	36/21	Kirkevergens lønn
Sak	37/21	Valg av leder og nestleder for 2022
Sak	38/21	Orienteringssak
Sak	39/21	Eventuelt

Hullene i saksnummerserien er faste poster i møtene: godkjenning av innkalling og saksliste, og godkjenning av protokoll fra forrige møte.

MÅL OG OPPGAVER

Målene for kirken i Nannestad er formulert i de ni virksomhetsområdene, gudstjenesteliv, undervisning, diakoni, trosopplæring, kirkemusikk, stillinger, bygninger, anlegg og administrasjon. Med utspring i disse virksomhetsområdene er det intensjonen at Nannestad kommunes innbyggere skal kunne betjenes med aktuelle aktiviteter og kirkelige handlinger i alle livets faser.

Gudstjenestene er de aktive menighetenes hovedmøtepunkt. I tilknytning til gudstjenestevirksomheten kommer både kirkemusikkarbeidet, praktisk undervisning og diakoni. Gjennom de kirkelige handlingene kommer kommunens innbyggere i møte med den lokale kirken i glede og sorg. Det arbeides kontinuerlig med at disse møtene skal være gode møter som gir hjelp og støtte i livets forskjellige faser.

Gjennom dette arbeidet legges det ned stor innsats av kirkens ansatte og samtidig initieres det et betydelig frivillig engasjement..

Gudstjenestelivet i 2021 ble sterkt preget av pandemien. Disse ble preget av antallsbegrensinger og strenge smitteverntiltak. Til tross for dette avvirket vi over 30 konfirmasjonsgudstjenester og på juleaften 10 gudstjenester.

Diakoni

Det foregår et stort og viktig arbeid i forhold til konfirmanter, unge etter konfirmantalden og andre som trenger bistand og samtaler. Det ytes lønnsmidler til dette over fellesrådets budsjett til en diakonstilling.

'Hjerterommet' er etter hvert blitt en viktig del av den diakonale satsningen. Pandemiåret 2021 har preget driften med sterkt økende behov for bistand blant bygdas befolkning.

Aktiviteten ble så stor at det ble behov for større plass til utstyr og klær. Derfor ble denne aktiviteten flyttet til Klippen på Åsgreina, der det også er kafevirksomhet. Dette er nå et godt etablert tilbud for trengende i bygda, og blitt en sosial møteplass for gode samtaler.

Matutdelingen skjer fra rommet ved kirkekontoret. Det er stor giverglede blant bygdas befolkning både med klær, utstyr og økonomisk bistand, og fellesrådet har bidratt med kr 100 000 til drifta. Driften hadde ikke vært mulig uten frivilligheten, der mange har bidratt.

Vår diakon har også dette år bidratt i forbindelse med rasulykke i Gjerdrum. Han har bistått diakonen i Gjerdrum i samling for pårørende og etterlatte, og hatt ansvar for en av tre sorggrupper.

Kirkemusikkarbeidet drives av to kantorer i til sammen 150% stilling. Tilbakemeldinger viser at kirkemusikken har hatt stor betydning for bygdas befolkning i forbindelse med begravelser, velser, gudstjenester og konserter. Konserttilbudet ble sterkt redusert etter pandemiutbruddet. I tillegg har fellesrådet en samarbeidsavtale med Nannestad kammerkor som ble videreført i 2021. Denne avtalen bidrar til å forskjønne og forsterke gudstjenestene, men også korets aktivitet ble sterkt redusert grunnet pandemien.

TROSOPPLÆRING

Visjon

En raus og tydelig kirke der barn og unge lever livet i tro, håp og kjærlighet.

Mål

En systematisk trosopplæring som fremmer kristen tro, gir kjennskap til den treenige Gud og bidrar til livstolkning og livsmestring for alle døpte i alderen 0-18 år, uansett funksjonsnivå. Vi ønsker at barna i vår kirke skal få utvikle og forme egen tro.

Kort beskrivelse av trosopplæringen i menigheten

Vi treffer dåpsfamiliene til samtale før dåpen. Vi har her en fin anledning til å invitere barn med foreldre med på babysang. Vi holder babysangkurs hvert semester. Etter endt babysangkurs blir foreldre med barn invitert på familiemiddag. Vi har lekedag/skattejakt i kirken og gudstjeneste for 4 og 6 åringer. Trosopplærer driver barneklubb for aldersgruppen 4-7 år. Tårnagenthelg for 8-åringer og Betweensklubb for aldersgruppen 11-13 år. Lys våken for 11-åringer, For tenåringer 13 - 18 år har vi, i tillegg til konfirmasjonopplegget, KRIK. Et ukentlig lavterskeltilbud til idrettsglade ungdommer. Det er familiegudstjenester flere ganger pr. mnd. i de fire menighetene. Diakonen har besøkstjeneste/aktivitetstilbud på Nannestad videregående skole rettet mot aldersgruppen 16-18 år.

I 2021 har trosopplæringsarbeidet vært sterkt preget av pandemien, med en rekke avlysninger, men til tross for sykfravær og permisjon er en god del aktivitet blitt gjennomført.

Planen for trosopplæring er revidert dette år med god hjelp fra mentor fra Borg bispedømme, og skal godkjennes av menighetene tidlig i 2022.

I 2021 har vi hatt følgende bemanning: Trosopplæringskoordinator 10%, trosopplærer 60% og trosopplærer 50%. Men året ble preget av sykemeldinger og permisjon blant de fast ansatte. Likevel har vi gjennomført de aktivitetene det var mulig å gjennomføre med gode vikarer. Av ulønnede medarbeidere er ca 10 personer involvert,

Trosopplæringsvirksomheten drives i hovedsak med midler fra Borg bispedømme. Det gis en årlig tildeling av driftsmidler basert på antall medlemmer i Den norske kirke mellom 0 og 18 år i kommunen. For 2021 var tildelingen til trosopplæring i Nannestad kommune totalt kr. 905 000, deltakerbetalinger utgjorde kr 5 200.

KIRKENE

Disse byggene representerer uerstattelige verdier for kirken og lokalbefolkningen og det er viktig å ta vare på bygningene. Nannestad kirkelige fellesråd arbeider for at kirkene både skal være tilgjengelige og ivaretas på en riktig måte.

Kirkene i Nannestad og Holter hadde hovedsikringsskap med skrusikringer av eldre dato. I de to kirkene er nå nye hovedskiringskap med automatsikringer og lysbuevern installert. Prosjektet er støttet med 60% bidrag fra Riksantikvaren. I tillegg er sugerørene til aspirasjonsanlegget i Nannestad kirke oppgradert med grøvre dimensjoner, slik at eventuell røyk kommer raskere fram til meldeanlegget. Begge disse tiltakene er brannforbyggende.

Kalk på yttervegger av Nannestad kirke: Avflassing av kalk på ytterveggen av denne kirke har vært et problem over lang tid. I 2015 hadde vi en helreovering og i 2018 vedlikehold etter avflassing i 2016. Det ble dette år utlyst fra riksantikvaren midler til tilstandsvurdring av fasader på steinkirker.

Vi søkte og fikk midler til dette, og det er laget en grundig rapport om tilstand og tiltak. Denne gir et godt utgangspunkt for framtidige tiltak. Riksantikvaren dekket 60% av denne regningen.

ADMINISTRASJONSBYGGET:

Bygget har i løpet av året fått en betydelig oppgradering innvendig. Møterom i andre etg, inngangsparti med repo i andre etasje pluss alle kontorer nede er pusset opp med nye golvbelegg og maling. I tillegg er inngangspartiet til kontoret åpnet opp for bedre tilgjengelighet til kontorene.

GRAVPLASSENE:

Senhøstes dette året ble vannpostene ved Holter, Nannestad og Bjørke oppgradert. Samtidig ble minnesmerkene ved både navnet og anonymt urnefelt oppgradert med kantstein og nye bed. I tillegg har vi pusset opp gamle gravminner ved Nannestad kirke. Midler til dette ble bevilget fra 'kirkevergens fond'

ARBEIDSMASKINER OG UTSTYR

Det er anskaffet 2 nye snøfresere, og en ny sitteklipper. I tillegg noen mindre håndredskaper med batteridrift. I tillegg ble det over investeringsbudsjettet anskaffet ny multimaskin med diverse redskaper, så som gresslipper, snøfreser, sandstrøkkasse og slodd.

GRAVFELTENE

Der er i 2021 ikke utført større arbeider på gravfeltene våre utenom det som er nevnt under gravplassene, - kun ordinært vedlikehold. Men vi ser nå tydeligere at vedlikeholdsarbeidet stadig blir mer krevende i form av plenklipping, vedlikehold av beplantning og hekker. Vi er glade for den hjelp vi får gjennom kommunen til vedlikehold. Tre skoleungdommer bidro godt i tilsammen 6 uker på sommeren.

VÅRE KIRKEINSTRUMENTER:

Alle våre fire kirker har pipeorgler. Det er også i år gjennomført stemming og service på orglene i Nannestad, Holter og Stensgård og Bjørke av orgelbygger Brinck Hansen. Videre fikk vi i gave fra Flymuseet på Gardermoen et flygel som passet godt inn i Stensgård kirke. Vi har også på lån flygelet fra Nannestad kommunehus. Dette er plassert i Holter kirke.

VALBORG TRØGSTADS MINNEFOND:

Det er ikke foretatt utdeling av midler fra fondet i 2021.

REGNSKAP 2021

Driftsregnskapet

Totalrapport med kommentarer:

Konto	Kontotekst	Regnskap hittil i år
10000	KIRKELIG FELLESRAD	-117 333

Kommentar:

Resultatet samlet for alle aktiviteter i Nannestad kirkelige fellesråd viser et merforbruk på kr 117 333,-. Dette resultatet er sum av alle ansvarsområder som er spesifisert under:

Regnskapet for 10000 Fellesrådet:

Viser et mindreforbruk på kr 5 233. Årsak: Lavere lønnskostnader enn budsjettert grunnet sykemeldinger og vakanse i organisstilling. I pandemitiden med lavere aktivitet ble ikke de sykmeldte og vakansen ikke erstattet fullt ut med vikarer. Inntekter fra salg, leieinntekter og refusjoner ble høyere enn budsjettert. Mens konstadssiden ligger noe over budsjett. Dette inngår i totalt resultat for fellesrådet.

10500	KJERKESTUA	31 537
-------	------------	--------

Kommentar:

Regnskapet for 10500 Kjerkestua:

I 2021 ble inntektene av utleie i overkant 1/3 av budsjett grunnet pandemien. Et tilskudd til frivillighet på kr 60 000 førte til et mindreforbruket på kr 31 537 som går til dekning av tidligere års merforbruk.. Akkumulert underskudd pr 31.12.21. kr. 3 311. Dette inngår i totalt resultat for fellesrådet.

14000	VALBORG TRØGSTADS MINNEFOND	4 770
-------	-----------------------------	-------

Kommentar:

Renteinntekter dette året: kr 5 820 tilføres bundet fond. Utgifter kr 1050 dekket inn ved bruk av bundet fond. Saldo på fondet pr 31.12.21 er kr. 554 875.

15000	GRAVFOND	-125 042
-------	----------	----------

Kommentar:

Regnskapet for 15000 Gravfond:

Viser et merforbruk på kr. 117 803. Saldo på fondet pr. 31.12.21 er kr. 699 225. Her føres både legater og årsstellsavtaler. Gravlegatene følges opp i eget system, og avsetning til fond er gjort i hht transaksjoner i gravlegatsystemet. Årsstellsavtalene holdes utenfor gravlegatene, og merforbruket skyldes større bevilgning fra fondet enn inntekter på årsstellsavtalene. Dette inngår i totalt resultat for fellesrådet.

16000	TROSOPPLÆRING	2 211
-------	---------------	-------

Kommentar:

Regnskapet for 16000 Trosopplæring:

Viser et mindreforbruk på kr. 2 211. Beløpet er avsatt til bundet fond for Trosopplæring.

Saldo på fondet pr. 31.12.21 er kr. 84 199. dette er tilnærmet lik 9% av årets tildeling.

18000	KONFIRMANTUNDERVISNING	-29 062
-------	------------------------	---------

Kommentar:

Viser et merforbruk på kr. 29 062. Beløpet foreslås dekket i 2022 av ubundet fond for

konfirmantundervisning. Saldo på fondet pr 31.12.21 er kr. 94699. Midler innkommet i

forb. med konfirmantundervisning anses ikke lenger som bundne midler. Merforbruket i

2021 inngår i totalt resultat for fellesrådet

19000	KONSERTER	3 028
-------	-----------	-------

Kommentar:

Viser et mindreforbruk på kr. 3 028. Beløpet tilføres fond for konserter som da er på kr

14 890 pr 31.12.2021. Dette inngår i totalt resultat for fellesrådet.

19500	HJERTEROMMET	170 477
-------	--------------	---------

Kommentar:

Viser et mindreforbruk på kr. 170 477. Dette tilføres fond for Hjerterommet som da er på

kr 250 395 pr 31.12.2021. Dette inngår i totalt resultat for fellesrådet.

Investeringsregnskapet:

Viser at alle foretatte investeringer i 2020 er dekket inn med tilskudd fra Nannestad kommune.

Investeringsregnskapet:

Viser at alle foretatte investeringer i 2021 er dekket inn med tilskudd fra Nannestad kommune.

Objekt	Bevilget	Brukt	Rest
Oppgradering kirkebygg	623 634	0	623 634
Branvarsling kirkebygg	170 000	143 895	26 105
Takomlegging Nannestad kirke	0	61 950	-61 950
Ny multimaskin	523 500	480 500	43 000
KLP egenkapitalinnskudd	20 000	19 170	830
	1 337 134	705 515	631 619
Utvidelse gravplass Holter	2 555 908	47041	2 508 867
Rebudsjetteres 2022 Tak Nannestad			631 619
Rebudsjetteres 2022 Holter Gravplass			2 508 867

STATISTIKK 2021/2020

Nannestad kirkelege fellesråd											
Statistikk 2021/2020											
	Holter		Nannestad		Bjørke		Stensgård		Sum		Diff
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	
Dåp	27	19	24	16	23	29	7	5	81	69	12
Konfirman- ter	21	27	25	31	49	38	3	6	98	102	-4
Vielser	4	0	3	3	3	5	2	1	12	9	3
Gravferder m kiste	16	11	24	23	23	17	2	5	65	56	9
Krenasjon- er	5	2	16	15	6	10	0	1	27	28	-1
Gudstjenes- ter	34	39	35	34	50	48	15	16	134	137	-3
Deltakere på gudstj i kirkene	1428	1518	1364	1721	2018	2050	456	479	5266	5768	-502
Innmelding- er	0	0	2	2	3	3	0	0	5	5	0
Utmelding- er	0	0	12	5	10	9	1	0	23	14	9
Gjennomsn- ittlig besøk pr gudstjenes- te	42	39	39	51	40	43	30	30	39	42	-3
Antall medlemme- r	2676	2636	2659	2676	3410	3387	404	409	9149	9108	41

BISPEVISITAS:

Biskopen i Borg bispedømme, Atle Sommerfeldt, gjennomførte visitas i Nannestads kirker 11. – 14. mars, og 27. oktober 2021. Visitasen ble delt i to grunnet pandemien. Programmet for første del er gjengitt i vistasforedraget, mens andre del bestod av middag med underholdning på Nannestad videregående skole og avsluttet med en strålende konsert i Nannestad Kirke.

Da var det 11 år siden forrige visitas. Det var med stor spenning vi gikk denne visitasen i møte. De fleste av oss, både i staben, menighetsrådene og fellesrådet, hadde ikke opplevd bispevisitas tidligere. Det ble gjort et betydelig forberedelsesarbeide, noe som ga resultater og ble satt pris på av biskopen så vel som kommunens innbyggere.

Nedenfor gjengir vi **visitasforedraget**:

Rapport fra biskopens visitas i Nannestad, Bjørke, Holter og Stensgård sokn 10., 11. og 14. mars 2021

Visitasen hadde følgende innhold:

Onsdag:

Morgenbønn i Nannestad kirke.

Møte med staben, og orientering om arbeidet til Grønn kirkering.

Fagmøte om diakoni, besøk på Hjerterommet.

Fagmøte om trosopplæring.

Møte med Nannestad menighetsråd.

Møte med Stensgård menighetsråd, med påfølgende kveldsbønn.

Torsdag:

Morgenbønn i Bjørke kirke.

Arbeidslunsj med kommunens ledelse.

Møte med skolesjef, rektor fra ungdomsskolen og kulturetaten.

Møte og middag med speiderne og ungdomsledere.

Møte med Bjørke menighetsråd.

Møte med Holter menighetsråd, med påfølgende kveldsbønn.

Søndag:

Visitasgudstjeneste i Nannestad kirke med påfølgende kirkekaffe med

visitasforedrag. Gudstjenesten og foredraget ble strømmet på nettet.

Biskopen hadde samtale med kirkeverge Øyvind Sandholt, og tilsynssamtale med diakon Svein Arne Bergli og sokneprestene Lilja Kristin Thorsteinsdottir og Svein Skulstad.

Biskop Atle Sommerfeldt:

VISITASFOREDRAG NANNESTAD, BJØRKE, HOLTER OG STENSGÅRD SOKN

14.mars 2021

«DEN BESTE BOKOMMUNEN»

Nannestads visjon om å være «Romerikes beste bokommune», har lange røtter i dette lokalsamfunnet. De første menneskene slo seg ned mellom fjorden og isbreens kant for 6000 år siden. Flintøkser viser at de første nannestadsokningene livnærte seg som bønder. Antallet gravrøyser fra bronsealderen (ca 1800 – 500 f.Kr.), hovedsakelig i Bjørke og Holter, vitner om velorganiserte bosetninger med en tydelig lokal ledelse. Også tidligere generasjoner nannestadsokninger ble utfordret av klimaendringer. Ved inngangen til jernalderen (ca. år 500 f.Kr.) ble det tørre og varme klimaet avløst av et kaldere og fuktigere værslag. Snørike vintre og våte somre rammet bøndene i Nannestad hardt, og man måtte kombinere gårdsdriften med jakt og fiske for å sikre livsgrunnlaget. Det våte klimaet bidro også til å skape det karakteristiske kuperte terrenget i Nannestad, som er formet av leirras og utglidninger gjennom årtusener. Nannestad har «det mest uregelmessige terrenget på hele Romerike»¹. Naturen har skapt store livsmuligheter, men også truet menneskers liv, helse og eiendom. Det fikk

dette lokalsamfunnet senest erfare da flere boliger ble evakuert både i desember og januar, og ikke minst under det brutale leirskredet i nabobygda Gjerdrum i nyttårshelgen.

Svartedauden herjet voldsomt her på 1350-tallet. Først langt ut på 1500-tallet begynte folketallet igjen å stige og ødegårdene ble ryddet. Også kirken ble hardt rammet. I 1355 utstedte biskop Sigfrid i Oslo et avlatsbrev for alle angrende syndere som besøkte Nannestad kirke på kirkeårets festdager: «Vi ettergir i Herren 40 dager av deres bøter og straffer når de forretter sin andakt der i kirken hvert år på de nevnte dager og som rekker den samme kirken en hjelpende hånd»².

Heldigvis har både kirkens teologi og praksis endret seg radikalt siden den gang. Under koronapandemien har kirken i Nannestad vært tilgjengelig for mennesker og bidratt til livsledsagelse, støtte og budskapet om at den treenige Gud er midt iblant oss også når krisene rammer. Kirken har sammen med mange andre aktører under koronatiden bidratt til at Nannestad kommune har vært et bedre sted å bo enn det ellers ville vært. Evnen til omstilling, nye redskaper og hardt arbeid bidro til befolkningsvekst i bygdene i Nannestad³. Gårdsbrukene var ofte små, men også i Nannestad vokste det frem flere

¹ Kirkeby, Birger (1971): «Nannestad bygdehistorie – bind 4», side 25.

² Ibid, side 193.

³ I yngre jernalder var det 48 gårder i bygdene, omkring år 1050 var antall gårder fordoblet. Se Kirkeby, Birger (1971), side 92.

storgårder. Ulikt de fleste andre steder ble ikke de første kirkebyggene i Nannestad kommune etablert på de gamle gudehovene, men på storgårdene Nannestad, Bjørke, Holter og Foss. De første kirkebyggene på 1000-tallet var svært enkle stolpekirker, som tidlig ble avløst av stavkirker.

Nannestad kirke ble derimot gjenoppført som romansk steinkirke innviet til døperen Johannes i andre halvdel av 1100-tallet, selv om Nannestad var langt mer ressursfattig enn nabobygdene som oppførte store steinkirker i Eidsvoll, Sørums og Skedsmo⁴. Ved reparasjonene i 1692-93 ble den nordre muren og den nordre del av vestmuren beholdt. Sammen med den runeskriftsmykkede døpefonten fra 1100-tallet, representerer dermed Nannestad kirke dette lokalsamfunnets fremste identitetsbærer. På 1200-hundretallet ble det bygd opp et **klosterhospits** ved sydenden av Hurdalsjøen som ble et senter for lesing og skrijving, håndverk, urtedyrking og hagebusker. Limaspillet gjenspeiler livet der den gangen.

Etter reformasjonen ble Nannestad bygdas hovedkirke, med Bjørke og Holter som annekss. Den gamle **Bjørke kirke** ble revet i 1660-årene og ny kirke stod ferdig i 1696. Både prekestol, altertavle og døpefont ble overført fra den gamle stavkirken, og i 1853 ble det bygd dåpssakristi. Så sent som i 1930 hang det et krusifiks fra 1200-tallet i kirken, som utrolig nok er forsvunnet.

Den opprinnelige **kirken i Holter** fra en gang på 1000-tallet, en av sju kirker i Borg bispedømme innviet til Laurentius⁵, ble i 1697 avløst av den vakre kirken som står der i dag. Ved restaureringen av Holter kirke i 1923 ble det funnet gamle tjærebredder bord i takkonstruksjonen som trolig er fra den gamle stavkirken. Kirkens beliggenhet byr på en «landlig avsondrethet, en avstand til alt kiv og all strid», som Henrik Wergeland skrev da han ble utnevnt til kapellan i Holter i 1839. Dessverre for Wergeland - og Nannestad - ville ikke kongen utnevne ham etter en fuktig krangel. Men folket her lever i hans vakre kjærlighetsdikt til Amalie, «Smukke skyer»: «Omkring oss, elskte, i glade skygger/en salig menighet boer og bygger/ hvor henrykt folket/min lære seer, i ditt aasyn tolket».

«I en krets der kirkeklokken aldri kan høres, mangler noe meget vesentlig», skriver Bosse Tangen i sitt 100-års jubileumsskrift for **Stensgård kirke**. For befolkningen som bodde nord i soknet kunne det ta en hel dag å komme til Bjørke kirke. Etter et bredt folkelig engasjement ble grunnsteinen til Stensgård kirke nedlagt St. Hansdag i 1901. I november 1902 ble kommunens yngste helligsted, vakkert beliggende ved

⁴ Dæhlie, Erling (1993): «Nannestad kirke gjennom 800 år», side 19.

⁵ Foss kirke er nevnt i 1591 i biskop Jens Nilssøns visitasbok. Da hadde det trolig ikke vært holdt gudstjenester i Foss kirke siden 1300-tallet, og kirken var ikke lenger i bruk. Den har trolig forsvunnet en gang på 1600-tallet, Kirkeby, Birger (1971), side 197. Jens Nilssøns svigersønn var prest her.

⁶ Trømborg, Hobøl, Garder, Lørenskog, Hakadal, Blaker, Holter

Hurdalsjøen, innviet av biskop Bang. Det vakre og intime kirkebygget viderefører tradisjonen fra det gamle klosterhospitset.

DEN NORSKE KIRKE I DAGENS NANNESTAD

Det er tette bånd mellom kirke og lokalbefolkning i Nannestad kommune, og Den norske kirke er fortsatt nannestadsokningenes folkekirke i oppslutning og bruk. Medlemstallet har økt fra 8756 til 9249 siden forrige visitas i 2010. Hovedsakelig fordi mange innflytter tilhører andre kristne kirkesamfunn eller islam, er andelen kirkemedlemmer av befolkningen redusert fra 80% til 65%. Gruppen utenfor Den norske kirke som øker mest, er de som ikke er medlem noe sted.

Gudstjenester og kirkelige handlinger

Gudstjenesten og kirkelige handlinger har gjennom hele kirkens historie vært kirkens hjerteslag og grunnleggende, hellige handlinger. Den norske kirke i Borg sitt første strategiske mål er derfor at flere deltar i og opplever gudstjenestene og kirkelige handlinger som trosstyrkende og inkluderende.

Gudstjenesteoppslutningen i soknene i Nannestad kommune er noe redusert siden 2010⁸. Med de tydelige visjonene menighetsrådene har gitt uttrykk for i løpet av visitasen for å videreutvikle et mangfoldig og inkluderende gudstjenesteliv med fokus på stedegengjøring og involvering, bør det være en målsetning å øke gudstjenestedeltakelsen til 2010-nivå⁹.

I koronaåret 2020 er deltakelsen på søn- og helligdagsgudstjenester redusert med 42,8%, men antall gudstjenester økte med 17%. Økningen i antall gudstjenester i Nannestad kommune i 2020 er meget gledelig, og ligger langt over både bispedømmet og prostiet¹⁰. I møte med koronapandemiens strenge restriksjoner og antallsbegrensinger, har soknene i Nannestad strukket seg langt for å legge til rette særlig for dåp og konfirmasjoner. Kirkene har vært åpen, tilgjengelig og fleksibel i møte med mennesker som har søkt livsledsagelse og ønsket å feire livets store begivenheter

⁷ Hovedforklaringen til at andelen medlemmer i Den norske kirke er lavere i 2020 enn det var i 2010 er en betydelig økning i andelen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn. I 2020 var 13,8% av befolkningen i Nannestad kommune, tilsvarende 1958 personer, registrert med innvandrerbakgrunn. De største innvandringsgruppene er fra Polen (675), Litauen (359) og Pakistan (293). I Nannestad bor det 2063 som er medlemmer i andre tros- og livssynssamfunn. Av disse er flest medlemmer i Den katolske kirke (819). Human-Etisk forbund har 148 medlemmer. I Nannestad er 20% av befolkningen (2827) ikke medlemmer i noe tros- og livssynssamfunn, og er dermed den største gruppen utenfor Den norske kirke.

⁸ I 2019 var det 9.734 gudstjenestedeltakere totalt, noe som tilsvarer 1,05 gudstjenestebesøk per medlem. Dette er en reduksjon fra forrige visitas der det var 12.483 gudstjenestedeltakere, som tilsvarer 1,4 gudstjenestebesøk per medlem.

⁹ I 2018 var det 11.329 gudstjenestedeltakere (1,2 pr medlem), i 2017 var det 11.745 deltakere (1,28 pr medlem) og i 2016 var det 12.335 gudstjenestedeltakere (1,37 pr medlem).

¹⁰ I Borg bispedømme ble antall søn- og helligdagsgudstjenester i 2020 redusert med 9,8% og i Øvre Romerike prosti med 0,9%. Bakgrunnstallene 2020 for Nannestad viser at det er særlig antall konfirmasjonsgudstjenester

(+107,1%), julaftensgudstjenester (+57%) og dåpsgudstjenester (+10%) som har økt. også i pandemiens tid. Dette har bidratt til å gi trygghet og håp i en usikker og krevende tid.

Kirken var ikke like fleksibel under kapellan Samuel Rasmussen Schou i Holter (1665-1700), som holdt strengt på kirketukten. På 1680-tallet var livsvilkårene harde, og mange måtte prioritere å berge avling, liv og helse fremfor å gå i kirken. Det likte kapellan Samuel dårlig, så høsten 1683 stevnet han en rekke nannestadsokninger til futen for å ha forsømt kirkegangen. De som ikke hadde «lovlig og billig» årsak til å utebli, ble dømt til å bøte for helligbrøden til kongen, samt betale saksomkostninger¹¹. Soknene i Nannestad er i dag preget av et rikt og mangfoldig gudstjenesteliv, der soknene har ulike profiler som både utfyller og forsterker hverandre. Menighetsrådene har vedtatt felles justert liturgi for hovedgudstjenesten, som formelt ble tatt i bruk 1.søndag i advent 2020. Den justerte liturgien gir nødvendige rammer som uttrykker kirkens enhet, samtidig som den legger til rette for å arbeide kreativt med gudstjenestens utforming.

Etter biskopens oppfatning er det også i Nannestad et stort potensial til å videreutvikle et mer differensiert gudstjenestetilbud som tydeligere svarer på de ønsker, behov og lengsler som den stadig mer mangfoldige befolkningen ha, og der folk og organisasjoner involveres i gudstjenesteutforming. Dette bør tydeliggjøres i et forutsigbart årshjul for gudstjenestelivet.

Det er allerede mange gode eksempler som kan videreutvikles i dette helhetlige strategiarbeidet: **Friluftsgudstjenestene** ved Hurdalssjøen (Stensgård sokn) og på Hellern (Bjørke sokn), den årlige gudstjenesten på **Nannestadfestivalen, fjøsmessen** i adventstiden og **1.mai-gudstjenesten** i Holter sokn, og **17.mai-gudstjenesten** i Nannestad er noen eksempler. Samarbeid med nabosognet Gjerdrum om f.eks. påskenattsgudstjeneste kan også vurderes. Den samiske språkklassen på Nannestad ungdomsskole, bør involveres i gudstjenestearbeidet knyttet til **Samefolkets dag** i alle sokn.

Den brede og gode samhandlingen med det rike **lag- og foreningslivet** i bygdene kan utvikles til et enda sterkere samarbeid om temagudstjenester eller gudstjenester med ulikt særpreg, og Kulturskolens elever kan bli regelmessige innslag. **Strømmede gudstjenester på nettet** må være en del av denne strategien, og «den nye normalen». Bispedømmets kartlegging viser at de viktigste suksessfaktorene for den digitale kirke er tydelig ledelse, god organisering, samarbeid over soknegrenser, samt kommunikasjonsfaglig og digital kompetanse.

Som en del av dette utviklingsarbeidet er det også nødvendig at de fire soknene prioriterer en felles satsning på **kommunikasjon** rettet mot hele den mangfoldige

¹¹ Kirkeby, Birger (1971), side 379.

befolkningen i kommunen. Kirken må enda tydeligere kommunisere med en befolkning som i større grad enn tidligere oppsøker de gudstjenestene, enten fysisk eller på nett, som passer med livsfase og personlige preferanser. Lokalkirkens deltakelse i bispedømmets kommunikasjonsløft og #øktopp Slutning bidrar med viktig kompetanse i dette arbeidet, og det er i forlengelsen av dette naturlig at fellesrådet også går over til Den norske kirkes felles nettsideløsning på **episerver**.

Menighetsrådene oppfordres til å vedta bispedømmets ordning for en **Inkluderende menighet**. Dette vil gjøre kirkens gudstjenesteliv og andre tiltak til et sannere uttrykk for hele mangfoldet i Guds familie.

Nattverddeltagelsen er lav i alle fire sokn. I 2019 var det 23,5 nattverdgjester pr gudstjeneste med nattverd i alle fire sokn, noe som er omtrent på nivå med gjennomsnittet de fire foregående årene (24,3). Det betyr at forkynnelse, sjelesorg, trosopplæring og voksenundervisning må forsterke invitasjonen til å delta i nattverdens store og åpne gjestebud som gir nåde, livskraft og livsmot. Det må legges til rette for å styrke dåpsfølgene, konfirmanter og deres foreldres frimodighet til å motta nattverdens gave.

Antall **nattverd gudstjenster** er for lavt. I 2019 ble det feiret nattverd på bare 48% av søn- og helligdagsgudstjenestene. Kirkemøtet har vedtatt at det normalt skal feires nattverd på hovedgudstjenestene, og biskopen har derfor bedt om at det feires nattverd på 70% av hovedgudstjenestene i lokalkirkene i Borg. Menighetsrådene i Nannestad kommune må arbeide målrettet for å nå dette målet¹².

Sang og musikk er en helt sentral del av kirkens gudstjenestefeiring, tilbedelse og kulturformidling også her i Nannestad. Virksomheten er båret av et utstrakt samarbeid med lokale sang- og musikkrefter, blant annet Nannestad kammerkor og Seniorkoret som bidrar regelmessig på gudstjenester. Skolekorpset spiller ofte på julaftensgudstjenester, og det ligger vel til rette for et utvidet samarbeid. Det er også meget prisverdig at kirken har tatt initiativ til samarbeid med hele bredden av lokale aktører, som kulturskolen, kor, korps og lokale musikere. Målet om å bidra til kirkemusikalsk variasjon og bredde er meget godt, og bidrar til at det samlede lokale musikk- og kulturtilbudet når en større bredde mennesker. Prosjektet «**Lunsj med lyd**» og planene om å starte opp et **ungdomskor**, som det eneste i kommunen, er et viktig bidrag til dette. Slik kan mange gode krefter forsterke hverandre.

Vanligvis gjennomføres det omkring 15 kirkelige **vigsler** i Nannestad kommune¹³.

Vigsler er en stor økonomisk belastning for mange. Det er derfor viktig at muligheten for et enklere, kirkelig vigselstilbud enn det store «kirkebryllupet» kommuniseres

¹² I 2020 ble det feiret nattverd på 18,2% av søn- og helligdagsgudstjenestene, og antall nattverdgjester ble redusert med 67,2%. Dette kan forklares med at det ble gjennomført færre gudstjenester, samt nasjonale restriksjoner på nattverdfeiring gjennom store deler av året.

¹³ Antall vigsler varierer fra år til år for alle fire soknene: 13 (2016), 22 (2017), 14 (2018), 11 (2019) og 9 (2020).

tydelig, gjerne med Stensgård kirke som sted. Kirkelig vigsel kan også, etter prestens godkjenning, skje utenfor kirkerommet.

Gravferdsforvaltningen er en sentral del av kirkens kjerneoppdrag. I Nannestad kommune ble 98,8% av alle døde gravlagt ved kirkelig seremoni i 2020. Det vitner som svært høy kvalitet og troverdighet i kirkens ledsagelse av mennesker i livets tyngste stunder. Som i hele bispedømmet blir de velholdte gravplassene i Nannestad mye brukt av befolkningen, også i økende grad av ungdommer. De gamle helligstedene skaper en unik ramme for den eksistensielle undringen som mange av oss kjenner på i disse usikre tidene. Den årlige tradisjonen med utdeling av vafler og kaffe 16.mai til de som kommer for å stelle gravene i Bjørke og Holter, legger til rette for en meget inkluderende møteplass og sosialt treffpunkt. Det ligger mye god folkehelse i å oppleve at man ikke er alene i sorgen og savnet etter sine kjære, men del av et stort fellesskap. Det er gledelig at lokalkirken nå satser på å holde regelmessig **åpen kirke**. Denne muligheten bør også omfatte tidspunkter der mange oppsøker gravlunden, for å koble lysene på kirkegården med Kristuslyset i globen. «Åpen kirke» kan være et utmerket samarbeidstiltak med NAV og med lag og foreninger i bygda.

Undervisning: Dåp og trosopplæring

Dåpen er kirkens grunnleggende handling, sentral i mange familier livsløp og en viktig

tradisjonsbærer. Det andre strategiske målet for Den norske kirke i Borg er derfor at flere søker dåp og deltar i trosopplæringen. Kirkens undervisning består av kontinuerlige tiltak fra vugge til grav, særlige breddetiltak i henhold til trosopplæringsreformen fra 0-18 år og skole-kirke-samarbeid.

Antall dåpshandlinger i de fire soknene var 112 i 2019, som er betydelig høyere enn de foregående årene¹⁴. Det er også den høyeste andelen døyte av fødte (69%) de siste fem årene¹⁵. Det er svært prisverdig at man bruker trosopplæringens mange arenaer, ikke minst babysang, til å oppmuntre foreldre til å bære barna sine til dåp. Også dåpsfesten på Maria budskapsdag er et meget godt tiltak som både bidrar til god oppslutning og synliggjøring av dåpen i lokalsamfunnet.

I koronaåret 2020 ble det gjennomført 72 dåpshandlinger, noe som er en reduksjon på 35,7%. Det må prioriteres å etablere kontakt med foreldrene som av ulike grunner valgte bort dåp i 2020, og invitere til den store dåpsfesten til høsten.

Koronatiden har også her i Nannestad gitt gode erfaringer og tilbakemeldinger på egne dåpsgudstjenester utenfor hovedgudstjenesten og på andre ukedager. Biskopen vil gjerne bevare dåpens tilknytning til hovedgudstjenesten, men det er nødvendig at kirken i «den nye normalen» er mer fleksible og tilpasser seg menneskenes livssituasjon og preferanser når det gjelder tidspunkt for dåp. Dette er særlig viktig i

¹⁴ 80 (2018), 74 (2017), 79 (2016), 73 (2015).

¹⁵ 44% (2018), 57% (2017), 60% (2016), 64% (2015).

innflytterkommunen Nannestad, der det normalt vil være mange tilreisende fra andre steder i landet som skal delta på dåpsfesten.

KIRKEN – SENDT TIL VERDEN OG NANNESTAD

Kirken er ikke til for seg selv. Kirken er sendt til verden for å forkynne det gode budskapet om Guds nåde i Jesus Kristus og gi retning til, og delta i, arbeidet for et godt samfunn lokalt og globalt, for alle slags mennesker og hele skaperverket. Kirken har derfor alltid hatt som oppdrag å danne gode samfunnsborgere og forvalte naturen og våre felles ressurser på en bærekraftig måte, til fellesskapets beste.

Dette har kirken gjort ved å løfte frem Guds visjon for mennesker og skaperverk, og på sitt beste ved å kritisere makter og myndigheter som hindrer utviklingen av et inkluderende og bærekraftig samfunn for alle. Dette er en tradisjon som går tilbake til profetene i den hebraiske Bibel, og som vi deler med jøder og muslimer. Kirken må være en slik drivkraft også i fremtiden, i samarbeid med alle gode krefter.

Den norske kirkes diakoniplan systematiserer store deler av dette engasjementet i begrepene nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, kamp for rettferdighet og vern om skaperverket. I trosopplæringsplanen legges det til rette for tiltak som gir barn og unge tilhørighet til kirken og den kristen tro, og gir rom for trospraksis og livstolkning.

Bærekraftsmålene er i dette ti-året en bro mellom kirkens visjon, og allmenne målsetninger for samfunnsutviklingen lokalt, nasjonalt og globalt. Disse målene gir et felles språk med offentlige myndigheter, organisasjoner i det sivile samfunn og næringsaktører. Mye av det jeg har sett utfolde seg under visitasen i Nannestad kan også sees som kirkens bidrag til gjennomføring av bærekraftsmålene. Dette er på forbilledlig vis synliggjort i forslaget til **ny felles diakoniplan** som menighetsrådene skal behandle i løpet av året. Her er noen eksempler:

Mål 1 og 2 – Utrydde sult og alle former for fattigdom:

Kirken i Nannestad deltar i **Kirkens Nødhjelps fasteaksjon** og dermed i Den norske kirkes globale engasjement mot fattigdom, undertrykkelse og kriserammede. I denne

innsatsen står vi sammen med andre kirkesamfunn og kirkelige organisasjoner nasjonalt og globalt. I Nannestad er kirken også aktivt med på den årlige **TV-aksjonen**. Menighetsrådenes **misjonsavtaler** med NMS (Nannestad og Stensgård), Den Norske Israelmisjon/Bridge Builders (Bjørke) og Misjonsalliansen (Holter) synliggjør at lokalkirken i kommunen er en integrert del av den verdensvide kirke, og står sammen med alle som lider og kjemper mot urett.

Som følge av nedstengningen av Oslo Lufthavn under koronapandemien, har befolkningen i Nannestad blitt særlig hardt rammet. I desember 2020 var 7,8%, 750 mennesker, i Nannestad **arbeidsledige**. Mye tyder på at kommunen vil få et stort etterslep av arbeidsledige sammenlignet med resten av landet. Mange vil måtte leve med en svært krevende økonomisk situasjon over lengre tid. Det har vært løfterikt å høre hvordan kommunens ledelse arbeider målrettet både ovenfor nasjonale myndigheter, nabokommuner og i egen organisasjon for å avhjelpe en kritisk situasjon for mange, både på kort og lengre sikt.

Gjennom **Hjerterommet** har kirkens diakonale virksomhet vært en viktig bidragsyter for å avhjelpe den akutte nøden. Gjennom utdeling av betydelige mengder mat, klær, fyringsved og diverse utstyr har kirken bidratt til å gjøre Nannestad til et bedre sted å bo for de som har fått livsgrunnlaget kraftig redusert under koronakrisen. Samarbeidet med barnevern, NAV, helsestasjon, psykisk helse og andre, sikrer nødvendig kommunikasjon mellom alle aktører som arbeider inn mot de som er mest sårbare, og bidrar til en bærekraftig oppfølging på lengre sikt. I lokalsamfunnet bidrar kirken også med mange **arenaer** som er tilgjengelige og gratis for alle, både barn, unge, voksne og eldre.

Mål 3 - Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder:

En stor del av kirkens virksomhet bidrar til helse og økt livskvalitet. Gode eksempler i lokalkirken i Nannestad er sjelesorgsamtaler, samtaletilbudet Nådestolen, besøkstjeneste, samarbeidet med boveiledertjenesten, eldreturer, pilegrimsvandringer, samt andakter og tilstedeværelse på sykehjemmet. Gratis utlån av bil gjennom hele året og utlån av hytter på Sjusjøen om sommeren bidrar til å redusere utenforskap. Den nyetablerte «Endringsstien» er et viktig tilbud for mennesker som gjennomlever livskriser, og en spennende videreutvikling av de gamle pilegrimstradisjonene.

Selv om Nannestad er et godt sted å bo for mange, er det også mange unge som sliter med redusert livskvalitet. **Ungdataundersøkelsen** fra 2019 viser at ungdomsskoleelever i Nannestad scorer lavere enn landsgjennomsnittet når det gjelder trivsel i lokalmiljøet (Nannestad 60%, nasjonalt 73%), og høyere på andel ungdomsskoleelever som sliter mye med ensomhet¹⁶. I samtaler med kommuneledelsen ble det uttrykt en særlig bekymring for utfordringer knyttet til psykiske helse. Skoleledelsen bekrefter at disse utfordringene stikker dypere enn «alminnelig ungdomsproblematikk» i overgangen mellom barneår og voksenliv, og at koronatiden har forsterket dette. Gjennom kirkens omfattende engasjement innenfor klima og miljø bidrar lokalkirken til å redusere klimasorgen og håpløshet.

Dette må være en hovedutfordring for alle aktører i lokalsamfunnet og må løses gjennom forsterket samskaping mellom kommune, kirke, idretten, organisasjoner i sivilsamfunnet og næringsaktører, slik bærekraftmål 17 oppfordrer til. Ikke minst er det behov for flere **inkluderende møteplasser** med lav terskel der voksne er til stede og

¹⁶ (Nannestad 31%, nasjonalt 20%). De samme trendene ser vi blant elever på videregående skole,

der både andelen som oppgir de er ensomme (Nannestad 35%, nasjonal 26%), er mye plaget med depressive symptomer (Nannestad 29%, nasjonalt 20%), blir mobbet (Nannestad 9%, nasjonalt 5%) og har vært utsatt for seksuell trakassering (Nannestad 36%, nasjonalt 32%), ligger høyere enn både i Akershus og nasjonalt.

uformelt kan snakke med barn og unge. Kirkerommet som et annerledes rom innbyr til en annen type samtale og refleksjon, og er én slik arena. Pensjonistenes mulighet til frivillig engasjement er, i tillegg til å være avgjørende for kirkens liv, også med på å styrke pensjonisters folkehelse. «Grønn kirkering» er et meget imponerende eksempel og kan kanskje bli et nytt fellestiltak?

Mål 4 – Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle:

Den til dels meget gode oppslutningen om **trosopplæringstiltakene** og det kontinuerlige **barne- og ungdomsarbeidet** skaper arenaer for samtaler om eksistensielle spørsmål, refleksjon, undring, livsmestring og kristen livstolkning, og er viktig i sårbar livsfase. I tråd med dette bekrefter bispedømmets siste medlemsundersøkelse at 55% av medlemmene oppgir at kirkens barne- og ungdomsarbeid er viktig for dem.

Det er meget god oppslutning på de sentrale breddetiltakene som babysang¹⁷, 4-årsbok¹⁸, 6-årsbok¹⁹, Tårnagenter²⁰ og konfirmasjon²¹. Det er forbilledlig at man gjennomfører allerede utviklede opplegg fra Den norske kirkes «Ressursbank» for flere av tiltakene. Det gjør det mulig å prioritere ressursene til økt kommunikasjon med målgruppene, markedsføring og målrettet arbeid for å øke oppslutningen. Det er også meget bærekraftig at man i trosopplæringsarbeidet har tilpasset seg den nye frivilligheten ved å utfordre foreldre til å stille opp som frivillige på tiltak der barna deres er med.

Det felles trosopplæringsutvalget mellom de fire soknene synes å fungere godt, og det virker som man har funnet en god balanse gjennom å rullere de fleste av tiltakene mellom de ulike kirkebyggene fra år til år, slik at det er et bredt tilbud i alle bygdedelene. Det er et godt **samarbeid mellom skole og kirke** om skolegudstjenester før jul, og noen klasser på barne- og ungdomstrinnet er på kirkebesøk på andre dager. Diakonen har hatt et nært samarbeid med helsesøstertjenesten både på videregående og ungdomsskolen, samt med U-gruppa på Preståsen.

I samtalen med kommunens skoleledelse ble det enighet om å videreutvikle dette gode samarbeidet til en overordnet rammeplan for skole-kirke-samarbeid på kommunenivå, som tydeliggjør hvordan kirken kan bistå skolen i å nå sine målsettinger. En slik rammeplan vil skape forutsigbarhet og kunne utfolde hele bredden av muligheter til faglig samhandling mellom skole og kirke, både i KRLE og en rekke andre fag som

¹⁷ Babysang: 45% (2015), 58% (2016), 58% (2017), 42% (2018), 50% (2019).

¹⁸ 4-årsbok: 47% (2015), 51% (2016), 43% (2017), 47% (2018), 36% (2019).

¹⁹ 6-årsbok: 31% (2015), 17% (2016), 40% (2017), 34% (2018), 48% (2019).

²⁰ Tårnagenter: 25% (2015), 35% (2016), 20% (2017), 49% (2018), 36% (2019).

²¹ Gjennomsnittlig deltakerprosent konfirmasjon 2016-2020: 82% (Holter), 87% (Bjørke), 76% (Nannestad), 120% (Stensgård).

f.eks. historie, musikk og byggeskikk. Kirken som ressurs i sorgbearbeiding og livsmestring – et kjernebegrep i de nye fagplanene – er et annet og svært relevant eksempel.

Mål 10 – Redusere ulikhet:

Vi ser en generell utvikling der ulikheter i økonomisk kapasitet og sosial deltagelse øker også i Norge. Koronapandemien forsterker dette, der de som har minst og strever

mest merker effekten hardest og lengst. Kirken må være en aktiv bidragsyter i å være med på å redusere ulikheten og tydelig påpeke beslutninger lokalt, nasjonalt og globalt som går i motsatt retning.

Mål 11 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige: Nannestad er en av de kommunene i landet som de siste 20 årene har hatt størst prosentuell befolkningsvekst, hovedsakelig på grunn av det store arbeidsmarkedet på Oslo Lufthavn²².

Det er en kjent utfordring at det oppstår utfordringer knyttet til forankring, identitet og levekår i lokalsamfunn som opplever hurtig urbanisering og sentralisering. Dette stiller store krav til alle aktører i lokalsamfunnet for å bidra til balanserte arealplaner, inkludering av innflyttere og tydelig identitetsskaping.

Trosopplæringens mange arenaer er en viktig for nettverksbygging og inkludering av de mange nye barnefamiliene som slår seg ned i Nannestad, og familiemiddagen er et viktig tilbud til småbarnsfamilier som ofte lever hektiske liv.

I arbeidet med å oppfylle kommunens visjon om å være Romerikes beste bokommune, har **kunst og kultur** en særlig viktig rolle. Gjennom møteplasser, arenaer og aktiviteter kan kunst og kultur bidra til sosial deltakelse og inkludering på tvers av sosiale, etniske, aldersmessige og økonomiske skillelinjer.

Kunst og kultur er definert som et av Den norske kirkes særlige satsningsområder.

Også her i Nannestad er kirkebyggene og den omfattende kirkelige virksomheten viktige arenaer for kulturutfoldelse, bl.a. gjennom «**Lunsj med lyd**» og samarbeidet med **kulturskolen, kulturkontoret, korpset og korene** i bygda. Samtidig er det et potensiale til videreutvikling.

Det var derfor særlig spennende å høre om det nye brukerstyrte **kulturhuset** som nå skal bygges i Midtbygda. Lokaliseringen like ved Nannestad kirke vil legge svært godt til rette for et mangfold av aktiviteter, og det ligger svært godt til rette for samskaping

²² I perioden 2001-2017 økte innbyggertallet med 4.500 mennesker, som tilsvarer en befolkningsvekst på 53%. SSBs befolkningsframskriving frem mot 2040 viser at befolkningsveksten vil øke i samme tempo de neste 20 årene.

mellom hele bredden av organisasjoner, lag og foreninger når kulturtorget skal fylles med aktiviteter og innhold. Her må **kirkens kulturutvalg** ta en tydelig rolle, både når det gjelder å videreutvikle sitt eget kulturtilbud – her har ferieaktiviteter og orgelsommerskole

allerede blitt nevnt – og bidra til å skape gode arenaer for samhandling med hele kulturlivet. «Grønn kirkerings» mange produkter representerer også et viktig kulturbidrag.

Mål 13 - Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem:

Alle fire sokn i Nannestad er sertifisert som **grønn menighet**. Det var særlig inspirerende å møte **Grønn kirkering** i Holter sokn, som med stor kreativitet og smittende engasjement arbeider med å konkretisere menighetsrådets grønne målsetninger, særlig når det gjelder gjenbruk og kortreist mat. Markeringen av **Skaperverkets dag** involverer bredt, og både hagelaget, bondelaget og bonde- og småbrukerlaget er med i gjennomføringen, foruten at bygdekvinnelaget baker flatbrød til nattverden.

Nannestad kirkelige fellesråd, med kirkevergen som sterk drivkraft, er helt ledende i hele Den norske kirke på **energireduksjon, kildesortering og systematisk rapportering** på klimaavtrykk og CO₂-utslipp helt fra 2013, med imponerende

resultater.

Mål 17 - Samarbeid for å nå målene:

Samtalene og møtepunktene under visitasen har vist at det er en høy bevissthet i dette lokalsamfunnet om å arbeide målrettet for å virkeliggjøre bærekraftmålene og visjonen om Nannestad som Romerikes beste bokommune, der alle inkluderes i samfunnsutviklingen. Kommune, kirke, lag og foreninger må også i fortsettelsen se sine ressurser sammen, koordinerer tiltakene og jobber målrettet for å forsterke alt det gode som allerede skjer i Nannestad.

Lovpålagt og formalisert samarbeid kommune-kirke

Det har i en årrekke vært et godt og konstruktivt samarbeid mellom kommune og lokalkirke i Nannestad. Den gode relasjonen kommer til uttrykk gjennom en tillitsfull dialog, forutsigbare økonomiske rammer og en godt fungerende tjenesteytingsavtale. Det er gode tradisjoner for at kirken i samarbeid med NAV tilbyr arbeidstreningsplasser i administrasjonen og på gravlundene. Diakon og prest er medlemmer av kommunens kriseteam. Lokalkirken i Nannestad bidro i kommunen og kirkens krisearbeid sammen med bl.a. Røde Kors, i det store og meget vel fungerende arbeidet for de rammede i Gjerdrumraset. Det er fremtidsrettet at diakonen finansieres 100% over kommunens bidrag til fellessrådet. I 2012-2017 var kirken driftsansvarlig for den kommunale ungdomsklubben. Kommunens store bidrag til restaurering av orgelet i Bjørke kirke vil styrke dette kirkerommet som arena for kultur og musikk. Det samme gjelder planene om kvalitetsflygler i to av kirkene.

Siden forrige visitas har det vært utført vedlikeholdsarbeid på kirkebyggene, både utvendig og innvendig. Alle kirkene har nå også universell adkomst, mens dette fortsatt mangler på kirkekontoret. Nannestad gravplass har fått nytt servicebygg med toaletter og kjølerom, og både i Holter og Stensgård kirke er det også nye kjølerom. Kirkestua i Holter er siden forrige visitas tilrettelagt for livssyns åpne gravferds seremonier.

Siden forrige visitas har det også blitt anlagt nytt gravplassanlegg ved Nannestad kirke med både kistegraver, navnet og anonym minnelund samt gravfelt for muslimer, som synliggjør kirkens rolle som gravferdsforvalter for alle. Utvidelsen av gravplassen ved Holter kirke forventes ferdig i 2023-24.

STAB, RÅD OG UTVALG

Menighetsråd, stab og frivillige har gjort og gjør en imponerende innsats for å realisere kirkens visjon også her i Nannestad, også i koronatiden. Menighetsrådene synes meget godt utrustet til å ta fatt på de mange spennende oppgavene som ligger foran, selv om koronasituasjonen har gjort inngangen til valgperioden annerledes enn det vi alle ønsket. Derfor er det særlig viktig at det blir gjennomført et felles møte mellom råd og ansatte så snart situasjonen tillater det, der man sammen ser på resultatene som er dokumentert i årsstatistikken og definerer utviklingsområder. Det bør, slik menighetsrådene i Holter og Bjørke har gjort, utvikles en strategiplan også for Nannestad og Stensgård, samt en helhetlig strategiplan for kirken i kommunen der man tydeliggjør de ulike soknenes profil og hva som er felles for kirken i hele Nannestad. Dette er nødvendig for at lokalkirken kan utnytte alle de muligheter jeg har blitt eksponert for i løpet av denne visitasen.

Under visitasen har jeg hatt samtale med lokalkirkens ansatte i felles stabsmøte. De fremstår som et dedikert arbeidsfellesskap som får til svært mye og nyskapende sammen, og med tydelige visjoner for folkekirkens muligheter i Nannestad. Jeg har også hatt tilsynssamtale med diakon Svein Arne Bergli, og med sokneprestene Lilja

Kristin Thorsteinsdottir og Svein Skulstad, og hørt dem forkynne. De er trygt forankret i Den norske kirkes bekjennelse og båret av en sterk motivasjon for å formidle evangeliet til nye generasjoner og utvikle lokalkirken her i Nannestad, Bjørke, Holter og Stensgård. Ikke minst er det flott å se tilliten lokalkirkens ansatte og tillitsvalgte nyter på alle arenaer i lokalsamfunnet.

Stor takk til alle som har bidratt til et meget godt visitasprogram, og for mange inspirerende, spennende og ikke minst hyggelige samtaler underveis. Jeg vil også uttrykke stor takknemlighet til ansatte og frivillige som på en tydelig og vennlig måte har bidratt til at vi har overholdt smittevernreglene, og gjort det mulig å gjennomføre visitasen på en trygg måte. Og takk for utmerket servering!

UTGANG

Jeg har i løpet av denne visitasen møtt et lokalsamfunn i rivende utvikling. Jeg har også møtt en kirke som lever tett på befolkningen, og ved Den hellige ånds ledelse skaper små og store glimt av himmel på jord, der mennesker i Nannestad får erfare at de ikke er alene. For midt i alle endringer som skjer rundt oss – både i kirke og samfunn, på godt og på vondt – er det én ting vi alltid kan være trygge på og få hvile i: «Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid» (Hebr 13,8).

Må Gud fortsatt velsigne kirke og lokalsamfunn i Nannestad!

Borg bispestol

Atle Sommerfeldt

Fredrikstad 14.mars 2021

VISITASPREKEN NANNESTAD, BJØRKE, HOLTER OG STENSGÅRD SOKN

” Kjærlighetenes nødvendighet i en sliten verden ”

Nannestad kirke // 14.mars 2021 // 4. søndag i fastetiden

4 Mos 21,4-9 // 2 Kor 5,18-21 (prekentekest) // Joh 3,11-16

«Jeg synes det er veldig trist med hjemmeskole/jeg synes det ødelegger livet mitt/Hvorfor? Fordi jeg er ensom/fordi jeg blir mer alene/ alene med tankene mine ...

Jeg hater virus – men jeg vil ikke hate livet».

Julie Fjeldengens dikt om å leve i pandemiens virkelighet for de barna som trenger ekstra oppfølging på skolen, setter svært tydelige ord på hva koronapandemiens nedstenging dette året har betydd for henne.

Statsviteren og seksbarnsmoren Siri Selmer oppsummerer det slik i en kronikk i Dagbladet fredag:

«Det er nok nå», og hun føyer til: «alt blir ikke bra igjen», og gir eksempler på dem som er rammet særlig hardt av pandemien psykisk, økonomisk og sosialt.

Nannestad er hardt rammet av nedstengingene. Arbeidsledigheten er dobbelt så høy som ellers i landet i et bispedømme som har landets høyeste andel arbeidsledige og permitterte. Ifølge NAV er over 600 mennesker helt ledige og over 1000 er arbeidssøkende. Det betyr at en vesentlig del av familiene i Nannestad nå må håndtere en dramatisk nedgang i inntekt, muligens i flere år fremover.

Fra mange undersøkelser vet vi at faresignalene vi har sett i flere år om unge menneskers psykiske helse, er blitt forsterket under pandemien. Opp mot hver tredje ungdom sliter med ensomhet og tristhet. Ingen vet, og mange er bekymret for langtidsvirkningene for det som vil kunne komme til å kalles pandemigenerasjonen.

Kirkens fastetid er den tiden i kirkens årsrytme der vi på en særlig måte inviteres til å

søke sammenhengen mellom destruksjonen vi erfarer i oss og rundt oss - og Gud, skaper og opprettholder av alt synlig og usynlig slik våre forgjengere i kirkens første århundrer formulerte det.

Dagens fortelling fra den hebraiske bibelen handler om dette. Israelsfolket var trøtte og slitne av den tilsynelatende endeløse vandringen i ørkenen. De lengtet tilbake til det harde, men forutsigbare livet som slaver i Egypt. Gapet mellom den fremtiden Gud hadde lovet folket og ørkenens beinharde virkelighet var så stort at det ble umulig for dem å forstå at Gud fortsatt holdt på med dem og for dem.

Fortellingen om folkets opprør den gangen i ørkenen gir oss et fortettet uttrykk for den grunnleggende konflikten mennesker opplever mellom visjonene om himmelen der Guds kjærlighet og rettferdighet råder for alle mennesker, og den virkeligheten vi faktisk erfarer. Hadde veggene kunnet tale i denne og de andre kirkene her i Nannestad, ville de fortelle hvordan smerten, frykten og fortvilelsen i pandemier og annen nød har vært en del av folks virkelighet i tusen år. Koronapandemien gjør virkelig for vår generasjon denne konflikten som har preget så mange generasjoner før oss, men som er blitt mer skjult i velferdssamfunnets trygghet og oljetidsalderens velstand. Spørsmålene fra alle fortvilede mennesker er gjenkjennbare gjennom generasjonene: Bryr Gud seg egentlig om spriket mellom sin visjon og den virkelighet folk opplever? Det hevdes, slik vi hørte fra Johannesevangeliet, at Gud elsker verden og skaperverket sitt høyt, men hvordan kan det være mulig når vi ser hva som skjer?

Og kan vi gjøre noe med gapet mellom opplevd virkelighet og Guds kjærlighetsvisjon? Det er denne type spørsmål som er utgangspunktet når Paulus skriver til folkene sine i Korint. Konklusjonen hørte vi lest i avsnittet om forsoning og forsoningens tjeneste. Guds kjærlighet til verden har fått et ankerfeste i fortellingene om Jesus fra Nasaret, sier Paulus. Jesus var synlig for alle slags folk. Gjennom fortellingene om ham har menneskene fått tilgang til denne kunnskapen. Gud har tatt opp i seg menneskenes levekår ved selv å leve dem.

Det er denne realiteten Paulus og de andre disiplene forteller i byer over hele Romerriket og enda lenger i alle himmelretninger - til jordens ender som det het den gangen. Jesus fra Nasaret har sammensmeltet eller forsonet menneskers virkelighet og Guds virkelighet i sin person. Slik ga Gud oss i Jesus det ankerfeste vi trenger for ikke å gi opp når ørkenopplevelsens blir for overveldende.

Pandemier er sammen med krig ytterpunktene i de negative livsbetingelsene mennesker erfarer. Noen her husker sist det var krig i Norge, noen mennesker i Nannestad vet hvordan krig er i vår tid. Men alle vet nå hva pandemi er.

Jesus har vist menneskene at Gud bryr seg. Guds kjærlighet finnes i verden selv om nød og sykdommer er rammebetingelser vi som personer og fellesskap med jevne mellomrom blir utsatt for. Paulus vet alt dette. Nettopp derfor oppfordrer han korinterne å knytte seg til Guds kjærlighetshandlinger i og med Jesus. Jesus lærte oss at nestekjærlighet er måten Guds kjærlighet lever i verden. Verdens forsoning med Guds kjærlighet er gjennomført, vi er gitt i oppdrag som personer og fellesskap å være denne forsoningens tjenere i vår tid.

Ikke minst i pandemiens virkelighet ser vi nestekjærlighetens nødvendighet i en sliten befolkning. I krisetider settes alt på en spiss og vår kjærlighet til andre settes på en ekstra prøve. Hvert menneske kan ikke bare ta hensyn til seg selv og sitt. Gjør vi det er risikoen for at vi bringer ødeleggelse over oss selv og andre overhengende. Guds forsoning med verdens virkelighet, viser at vi lever ikke alene. Vi kan bare bekjempe

og overvinne pandemien sammen. Ingen kan overleve pandemien uten nestekjærlighet, uten at fellesskapet bærer oss igjennom, også når vi er isolert og må leve fra hverandre.

Vi må bære hverandres byrder, både her i Nannestad og med dem som i andre deler av verden bærer svært tunge byrder. Kirkens Nødhjelps fasteaksjon i år bringer de andres virkelighet tett på og gir oss et handlingsalternativ vi trenger.

Fastetiden er tiden for å komme nærmere Jesus og det han gjorde for menneskene.

Da blir nestekjærlighetens handlinger fastetidens innhold. Faste handler ikke om å koble seg av, men å koble seg på og se andre mennesker og la særlig de mest sårbare blant oss bli vår egen virkelighet.

Paulus kaller disse nestekjærlighetens handlinger for forsoningen tjeneste. Han ber oss innstendig om å forsone oss med Guds kjærlighet slik at vi alle kan ta del i rettferdighetens seier over ondskap og pandemi. Det er tilliten til at Guds kjærlighet virker i verden som kan gjøre at vi ikke går fortapt i pandemiens virkelighet.

Siri Selmer avslutter sin kronikk med å minne oss om pandemiens ytterste virkelighet, som er døden. «Det finnes ikke et portforbud som stenger døden ute. Ingenting stenger døden ute, om vi aldri så mye vil. For døden er ubarmhjertig og kommer uansett for oss alle. Det kan vi gjøre lite med». Selmer har helt rett. Vi kan ikke overvinne døden. Men Gud kan. Paulus og Johannes har sett at Jesus sprengte dødens grense for oss. Guds kjærlighet er ikke slutt verken på Golgata eller når hver og en av oss dør. Den slipper oss ikke i all evighet.

Også dette håpets innsikt og denne troens tillit til Guds evige kjærlighet lever i kirkene her i Nannestad, til helbred og forsoning for oss når denne verdens mørke blir for kraftig for oss.

Måtte dette fellesskapet og dette rommet bli et sted der slitne mennesker og beslutningstagere henter ny kraft til å være forsoningens tjenere også i pandemiens tid, eller rettere: særlig i pandemiens tid. For så høyt har Gud elsket verden at vi har fått Guds tillit til å være forsoningens tjenere med nestekjærlighetens visjoner i utviklingen av et godt liv for alle, der ingen skal bli overlatt til seg selv når de røyner på som verst.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd som var, er og blir en sann Gud fra **EVIGHET TIL EVIGHET TIL EVIGHET.**

GRØNN KIRKE

- Våre grønne menigheter ønsker å bidra til glede, takknemlighet og undring i menighetene over å være del av skaperverket, og forløse engasjement og kreativitet til å ta vare på den verden Gud har gitt oss.
- Forankring i menigheten
- Gudstjenesteliv
- Diakoni, undervisning og misjon
- Innkjøp, forbruk og avfall
- Energi, transport og reise
- Informasjon og samarbeid.
- Alle våre 4 menigheter er registrert som Grønne menigheter, der Grønn kirkering i Holter er spesielt aktive.
- Fellesrådet ble resertifisert som Miljøfyrtårn i 2020.
- Årlig klima og miljørapport for 2020 vedlegges dette dokument

*Grønn
kirke*

AVSLUTNING

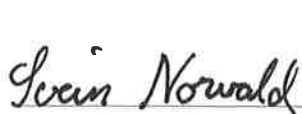
Fellesrådet vil ønske lykke til med alt arbeidet som ligger foran.

Takk til alle dere som har deltatt som frivillige medhjelpere, sangere og musikere og med andre oppgaver. Takk til alle ansatte i stab, vikarer, frivillige medarbeidere, foreningene og andre samarbeidspartnere for innsats og samarbeid i året som er gått.

Nannestad 15. februar 2022

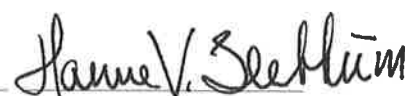
Nannestad kirkelige fellesråd

Øyvind Sandholt
Kirkeverge

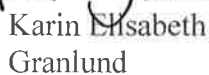

Svein Norvald
Bjørke, leder

Marianne Østli
Nysveen
Stensgård, nestleder

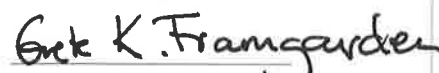
Doris Glesåen
Stensgård

Hanne Vollaug
Slettum
Bjørke

Hans Mikal Holter
Nannestad

Karin Elisabeth
Granlund
Nannestad

Eva Østby Johansen
Holter

Grete Karen
Framgarden
Holter

Karl Arne Leivestad
Kommunens
representant

Liv Krohn-Hansen
Prost

Nannestad kirkelige fellesråd

Årlig klima- og miljørapport for 2021

Beskrivelse av virksomheten:

Kirkelige fellesråd er et organ innen Den norske kirke. Det finnes kirkelige fellesråd i alle norske kommuner. Nannestad kirkelige fellesråd er et eget rettssubjekt. Fellesrådet sammensettes av representanter fra de valgte menighetsrådene, prest og kommunal valgt representant i Nannestad kommune. Rådets oppgaver er å ivareta de kirkegårder, kirkebygg og kontorer for kirkelige ansatte som finnes i kommunen. Nannestad har 4 kirker. Rådets daglige virksomhet ledes av kirkevergen. Rådet er arbeidsgiver for flere av de ansatte i kirken: Kirketjener, graver, klokker, menighetsforvalter, menighetssekretær, organist, kontormedarbeidere; i praksis alle andre enn prestene og de statlig ansatte kateketene.

Virksomheten sertifiseres etter følgende kriterier:

Byggeier, Felles kriterier, Kirkelig fellesråd og Gravferdsmyndighet

Sertifikat

Type: 3-årig

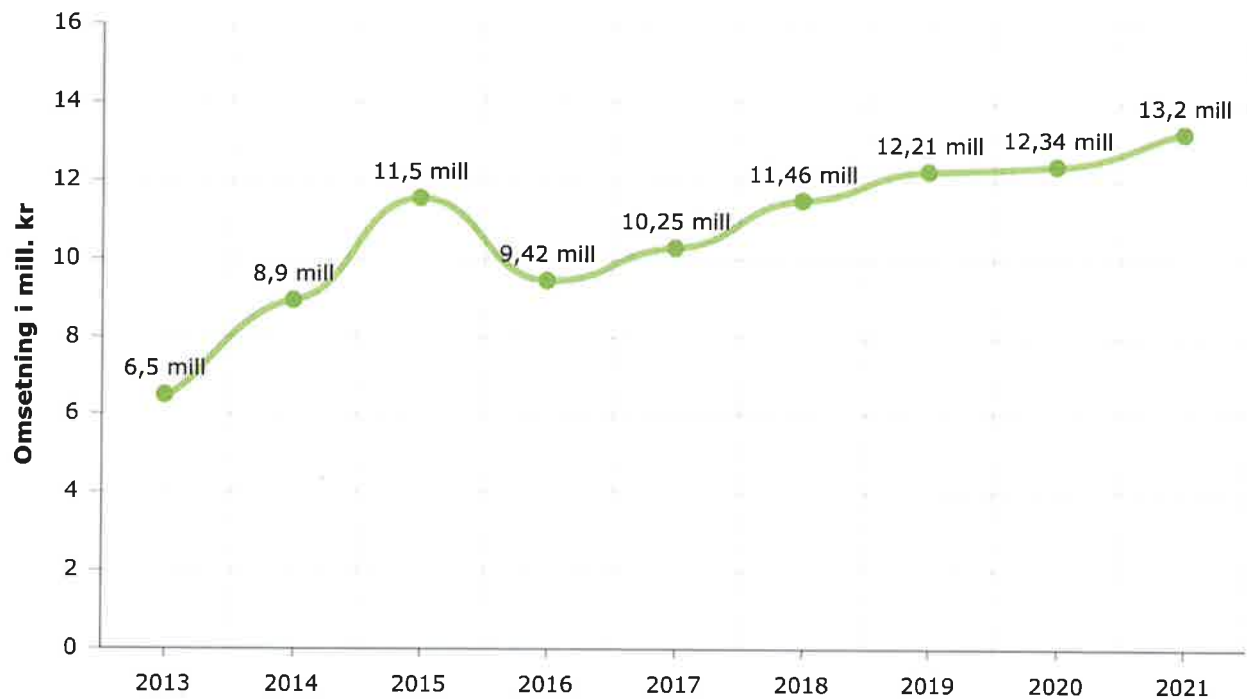
Utstedt: 13 aug., 2020

Utløper: 13 aug., 2023

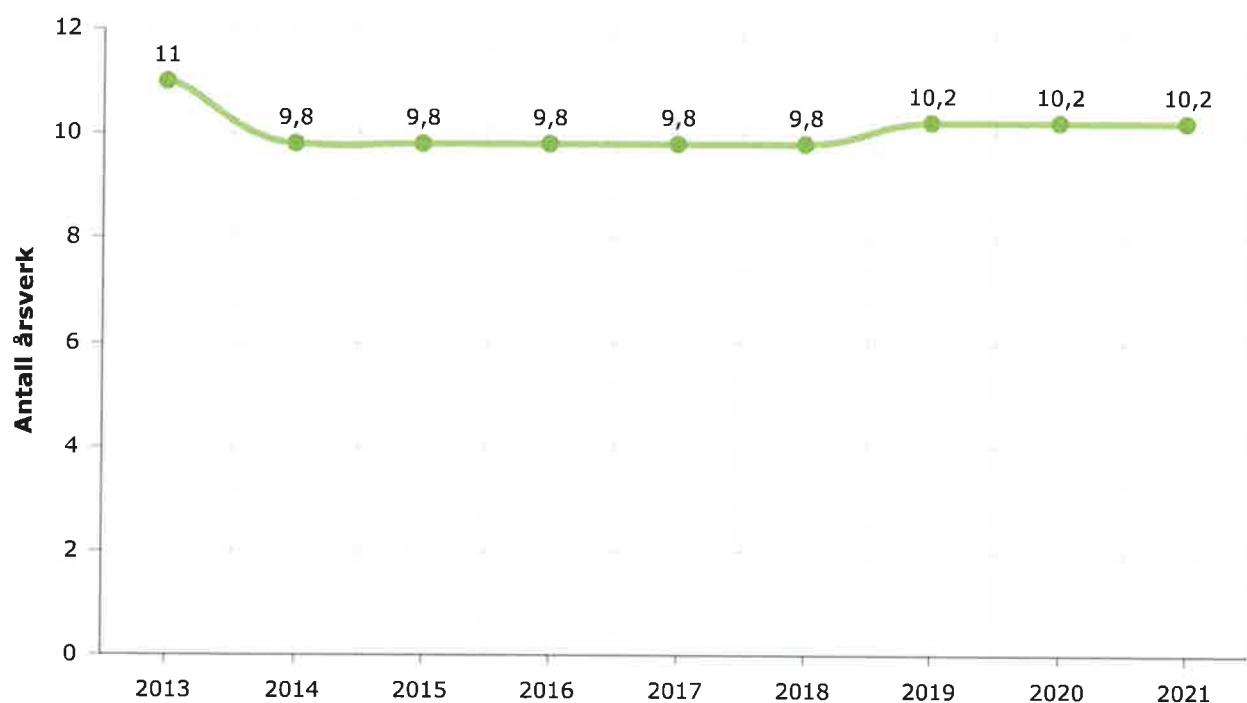
★ Systemindikatorer

Årlig omsetning

↑ 6% fra 2020

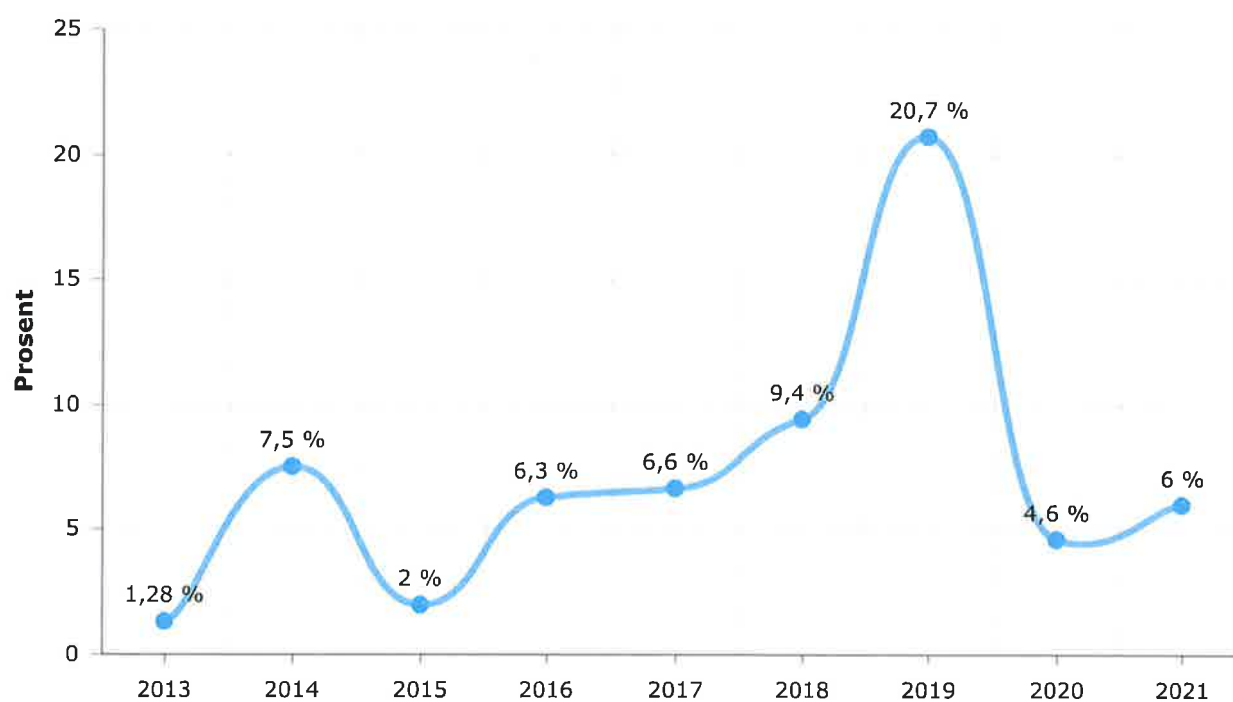
Antall årsverk for rapporteringsåret

Sykefravær i prosent

↑ 30% fra 2020

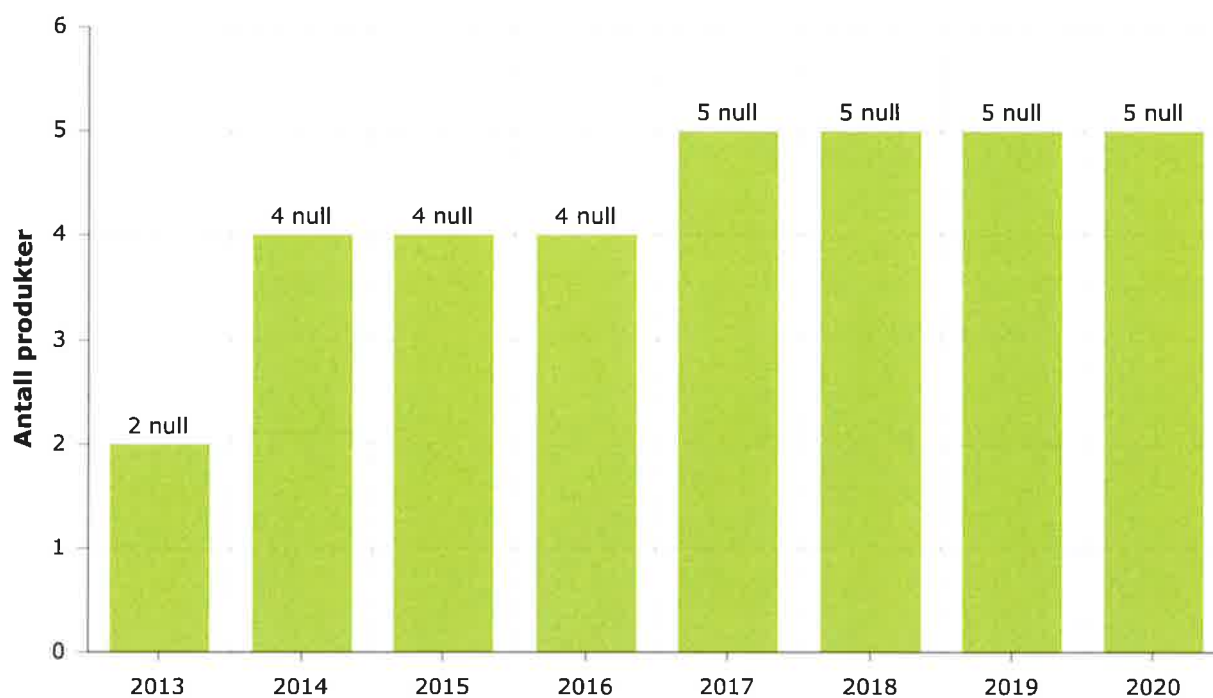
💬 Kommentarer til Arbeidsmiljø

Langtidsfravær: 6,1%

Korttidsfravær: 0,3%

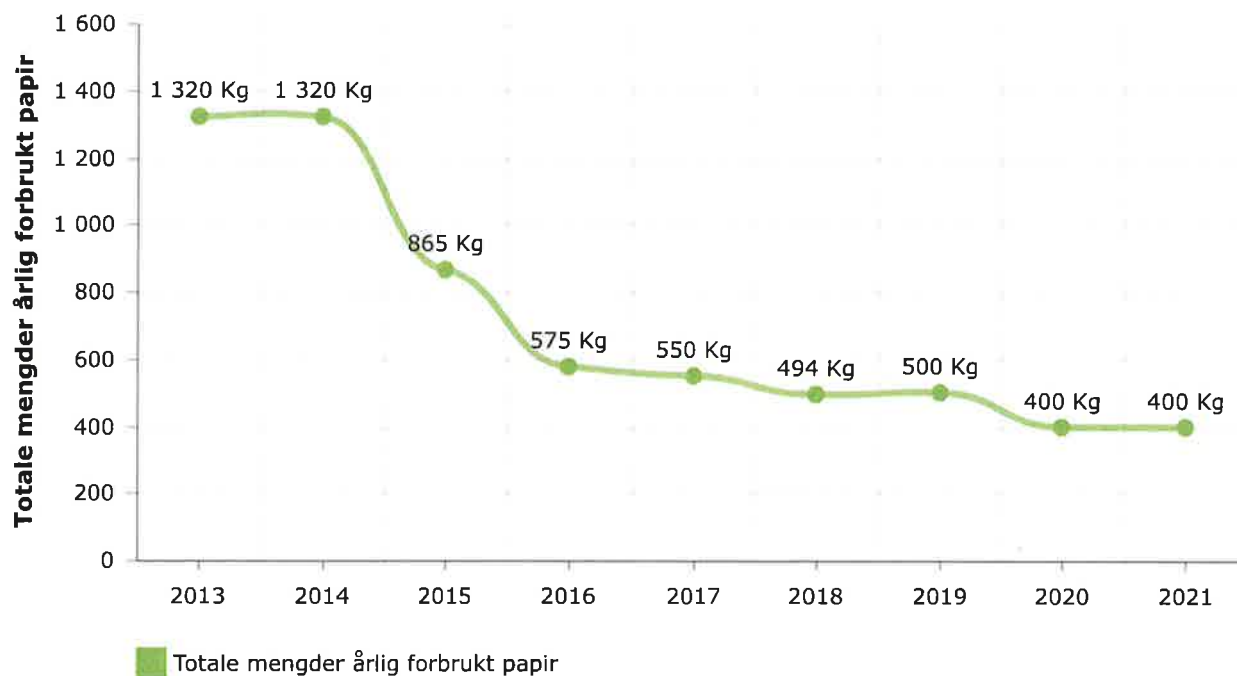
Antall miljømerkede produkter til egen drift

Antall leverandører som har et sertifisert miljøledelsessystem som Miljøfyrtårn, ISO 14001, EMAS eller tilsvarende.

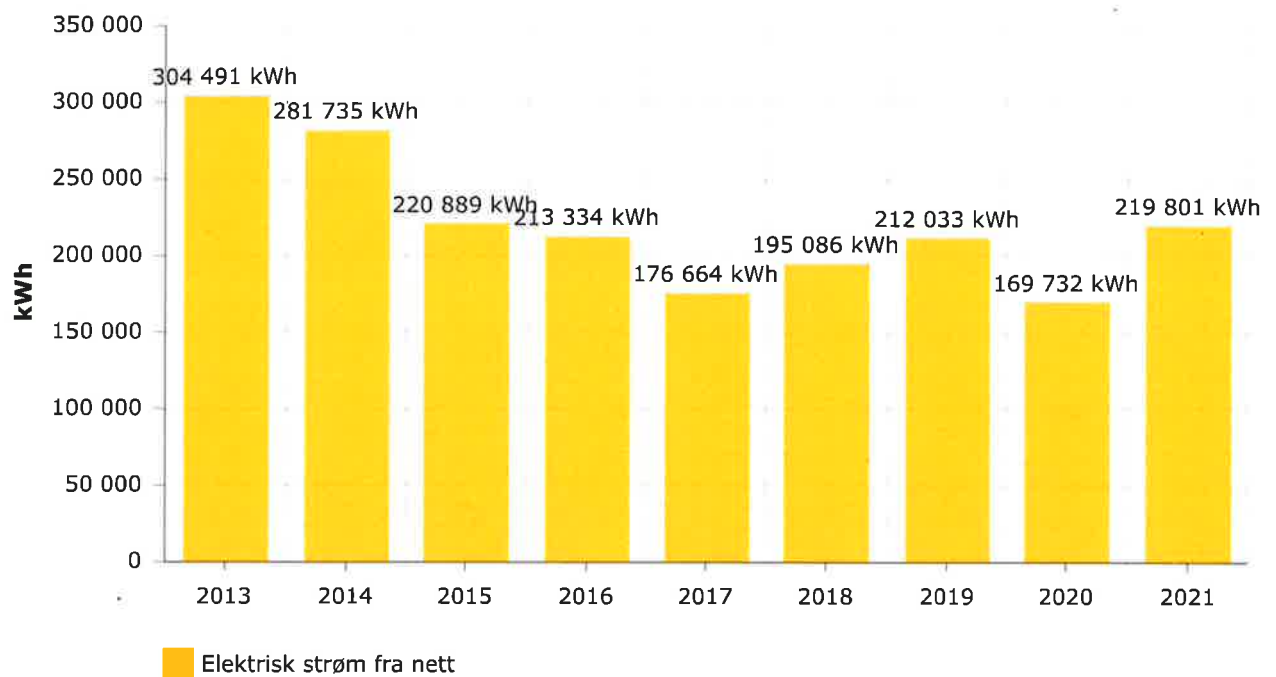
Totale mengder årlig forbrukt papir

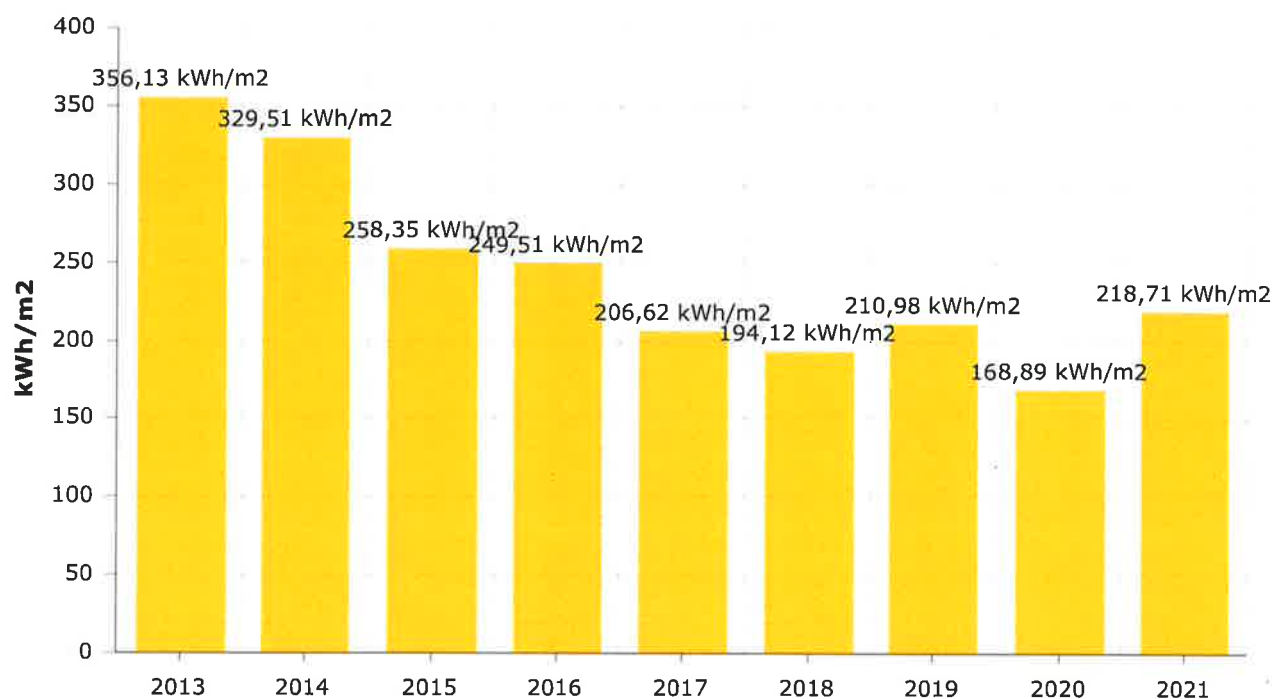
Energiforbruk

↑ 29% fra 2020

Energiforbruk pr. kvadratmeter

↑ 29% fra 2020

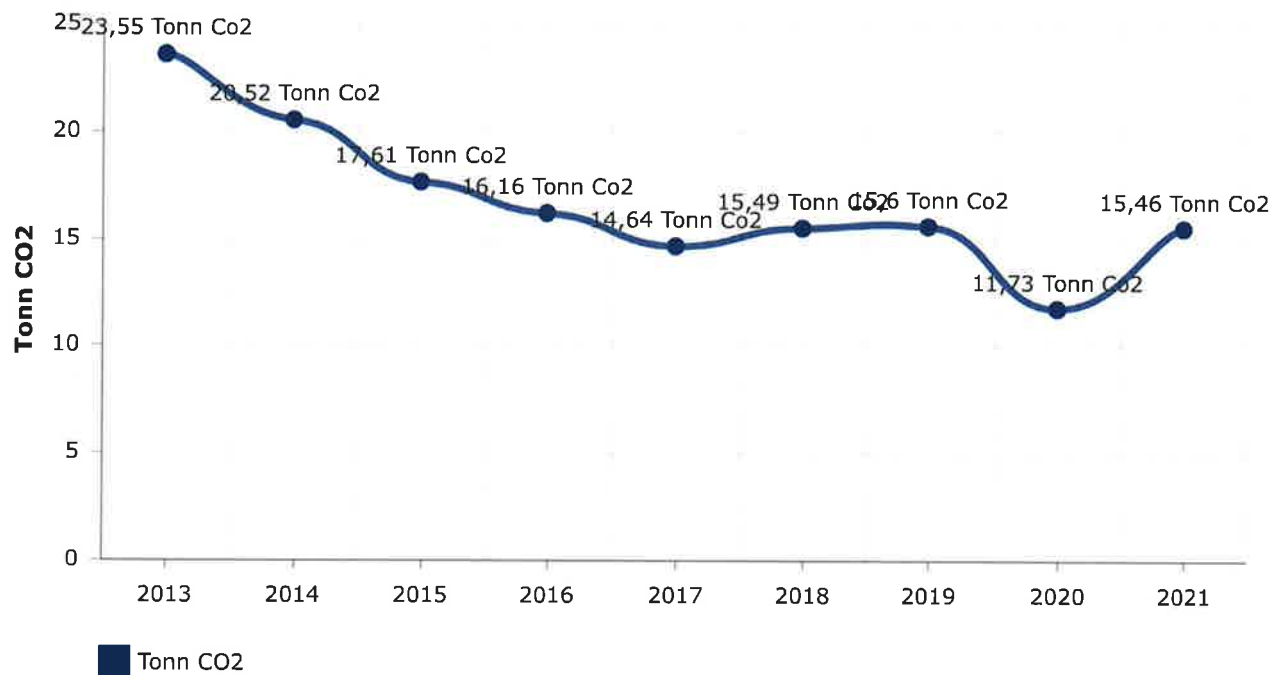
💬 Kommentarer til Energi

Energiforbruket har økt betydelig dette året. Dette har sammenheng med at aktiviteten har økt i kirkene igjen. Vi har hatt økning i antall gudstjenester, begravelser, konserter og undervisning i forhold til unntaksåret 2020. Samtidig en relativ kald vinter. En variabel her er hvor mange tininges av gravsteder vi har i løpet av vinteren.

Klimaregnskap

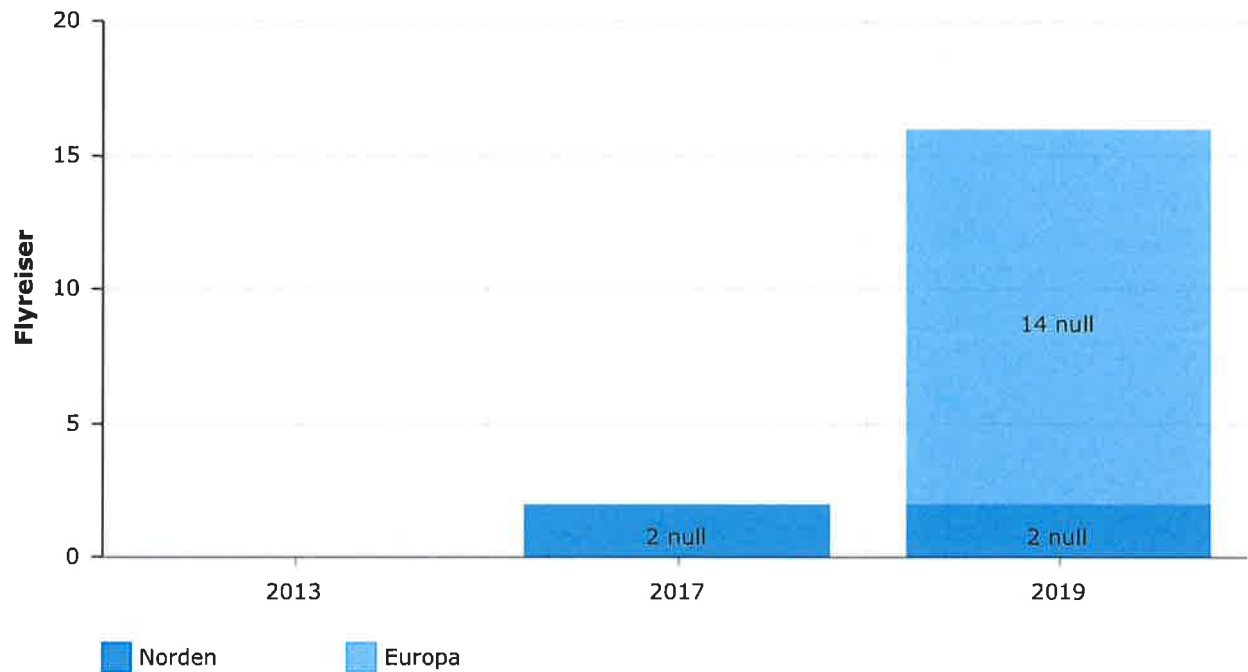
CO2 totalt

↑ 31% fra 2020

Transport

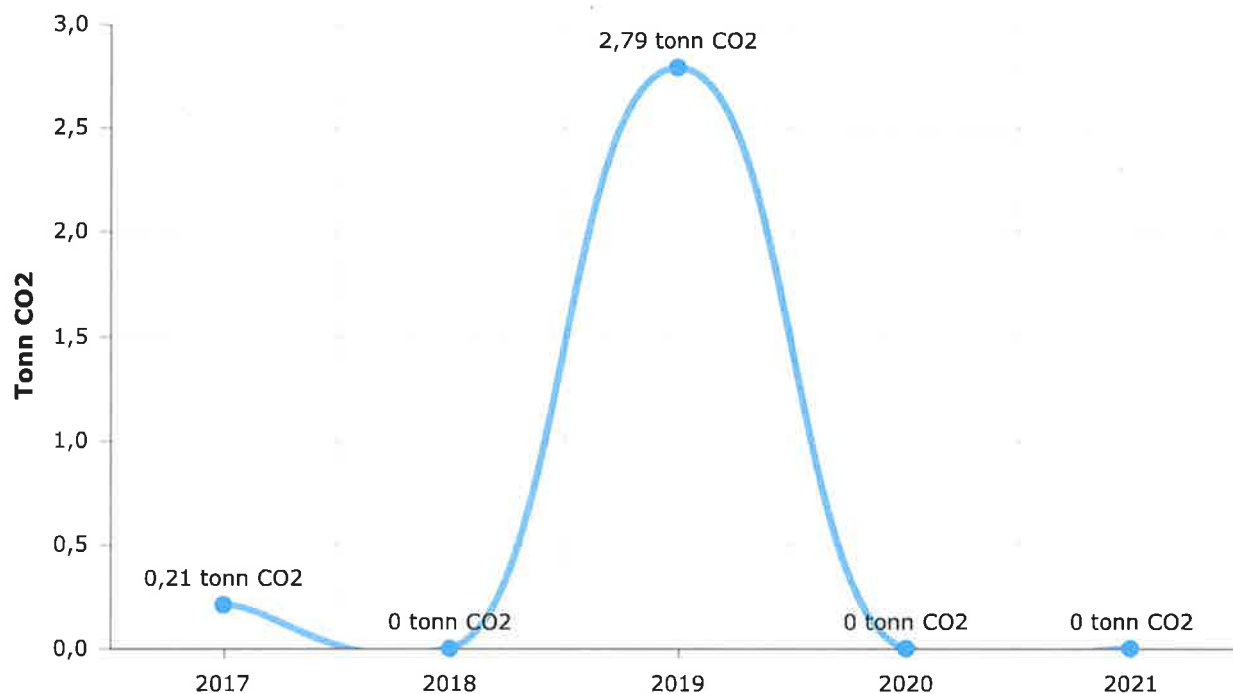
Flyreiser

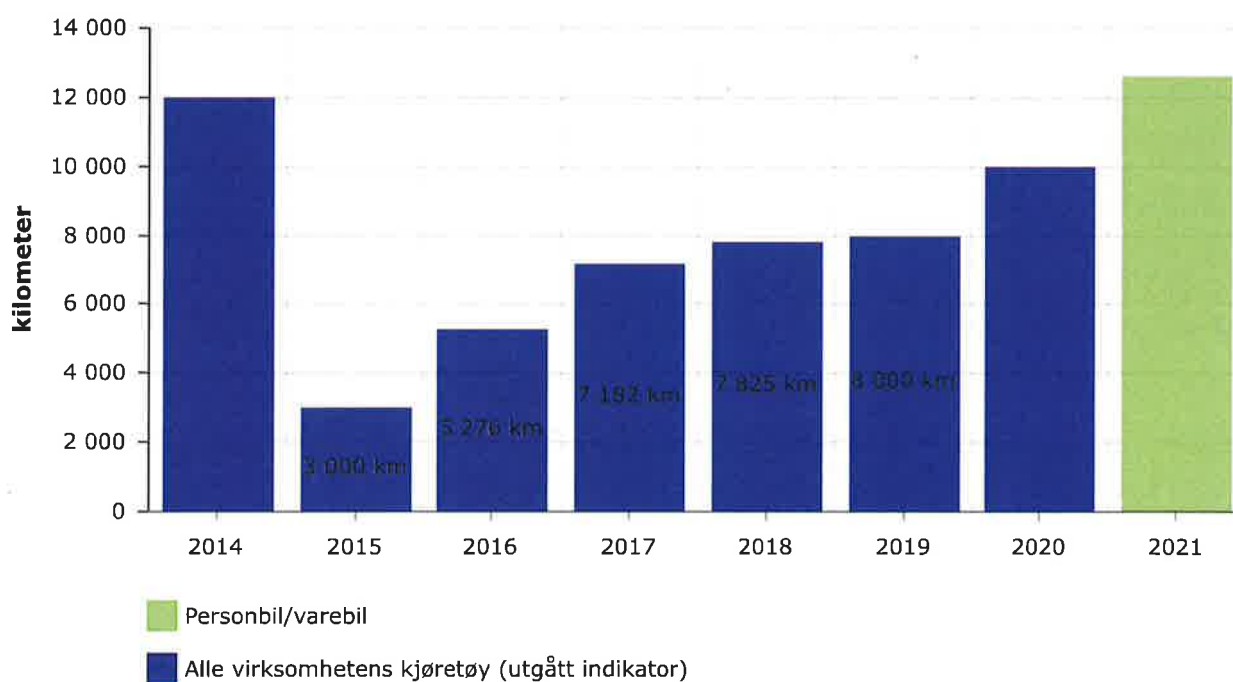
Drivstofforbruk, totalt

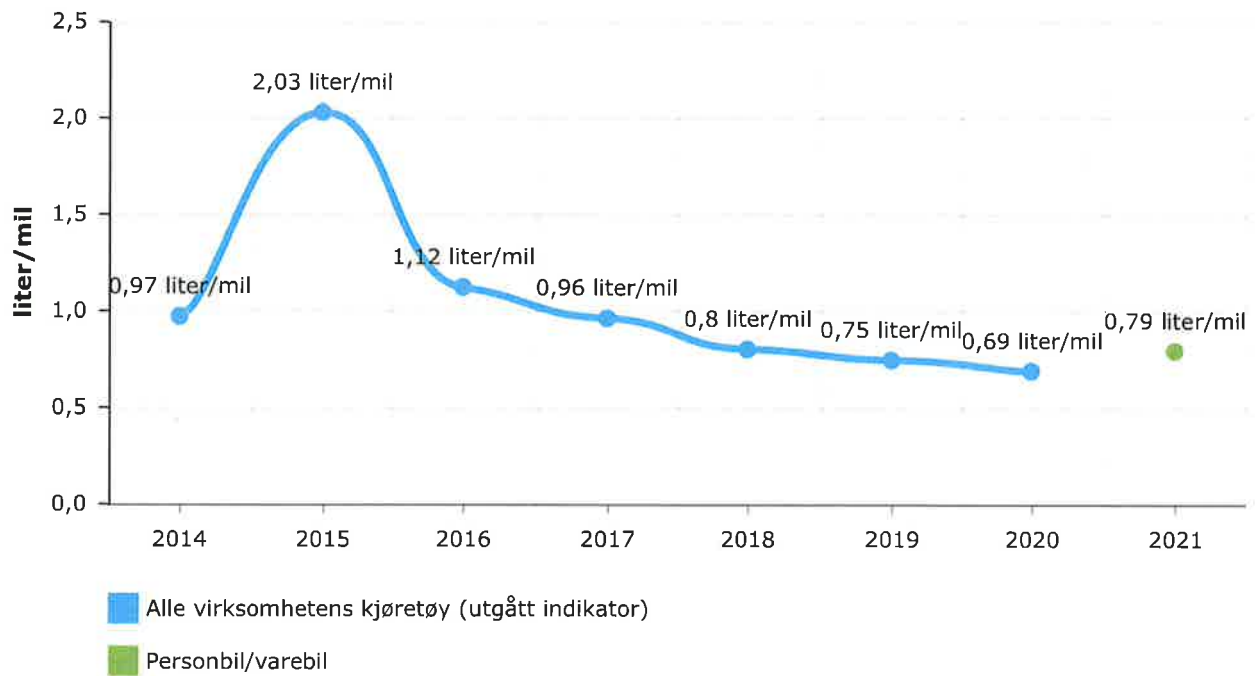
CO2-utslipp fra flyreiser

Antall kjørte kilometer

Drivstofforbruk per mil

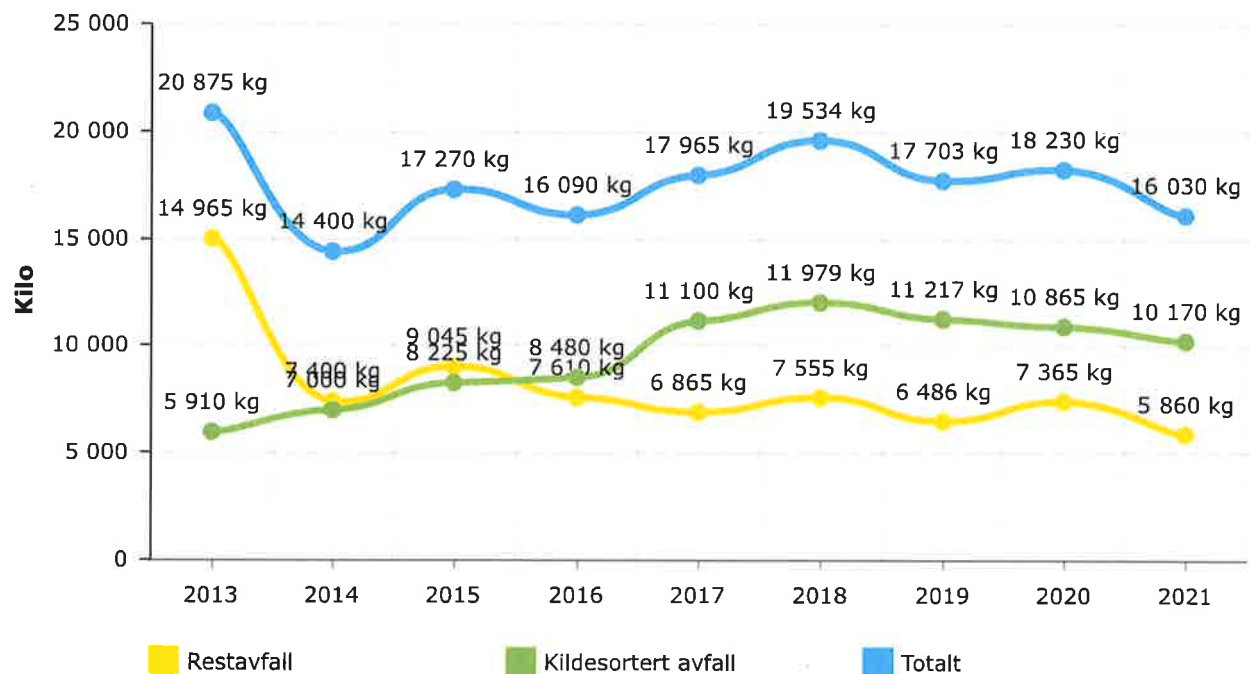
Kommentarer til Transport

Antall kjørte km med driftsbil har økt dette år. Denne bilen benyttes nå ukentlig til henting av mat i Oslo for utlevering til bygdas trengende. Dette er for oss et viktig diakonalt tiltak som har medført økning i antall km med driftsbilen.

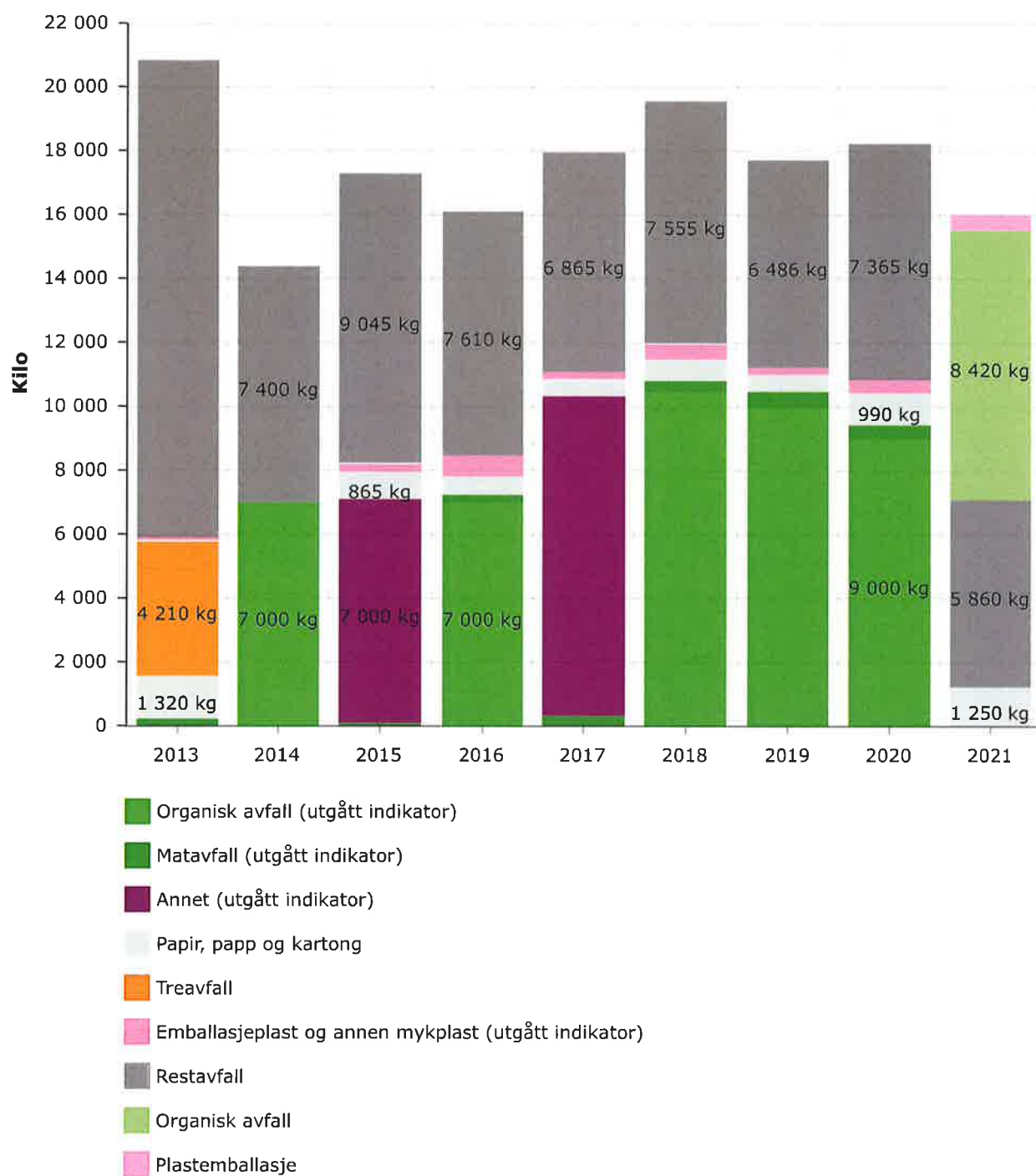
Denne bilen har dieselmotor type Euro6. Det bør vurderes overgang til el-motor når denne i 2023 skal erstattes med ny.

Avfall og ombruk

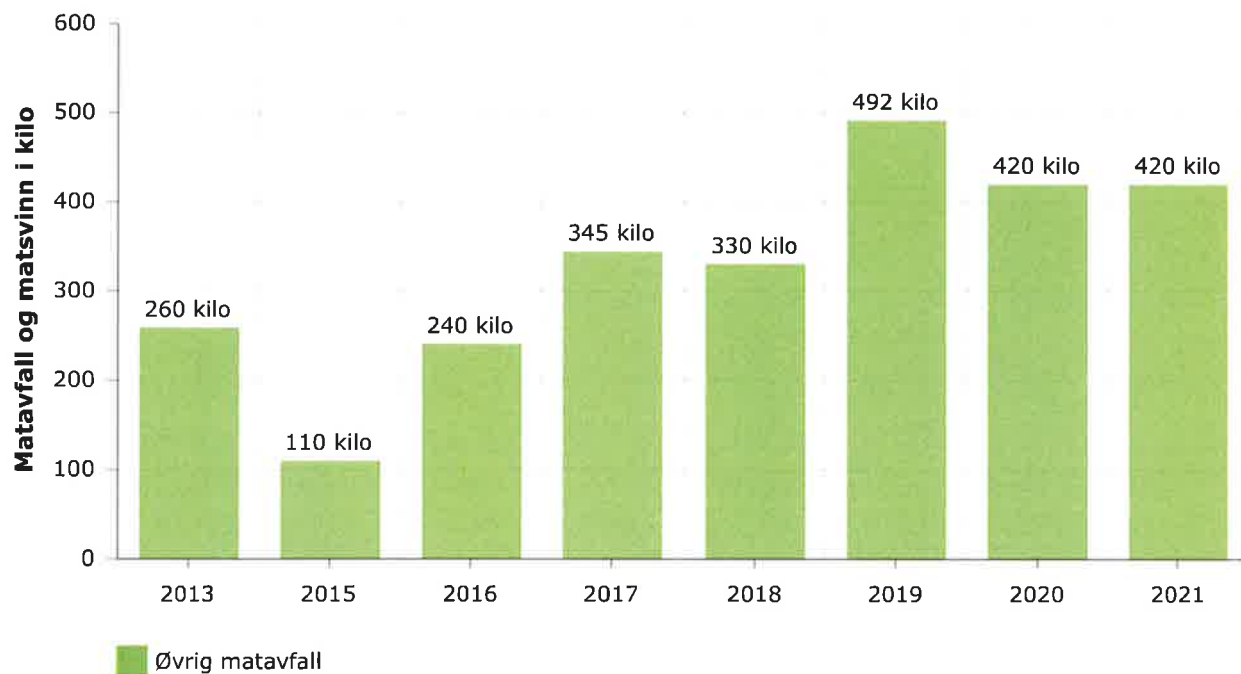
Totalt avfall

Avfallsmengder per avfallskategori

Matsvinn og øvrig matavfall

Sorteringsgrad

↑ 6% fra 2020

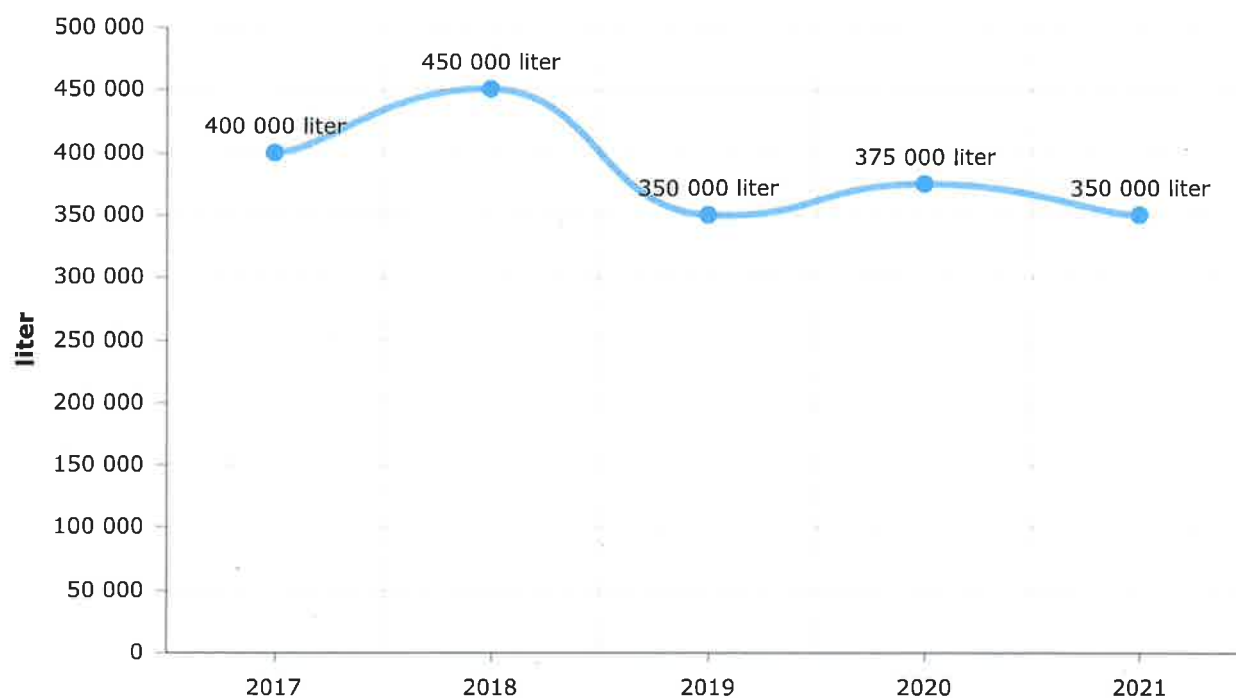
🗨 Kommentarer til Avfall og ombruk

Det er gledelig at total avfallsmengde har gått ned, og da spesielt restavfallsmengden har gått ned og sorteringsgraden har gått opp.

★ Vannforbruk

Vannforbruk

↓ -6% fra 2020

🗨 Kommentarer til Vannforbruk

Noe lavere vannforbruk, men det aller meste går til vanning ved gravminner på gravplassene på sommerstid.

Gjennomførte tiltak

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet anses som godt. Året 2021 ble preget av pandemien, men vi fikk gjennomført en vellykket stabstur til Oscarsborg. Der fikk vi omvisning og inntatt lunsj.

Det er dette året gjennomført en større arbeidsmiljøundersøkelse nasjonalt for den norske kirke. Samtlige ansatte har deltatt i denne. Resultatet viser at vi jevnt over scorer høyere eller likt med landsgjennomsnittet.

Alle ansatte fått tilbud om helsekontroll hos bedriftshelsetjenesten og de alle fleste har benytte seg av dette.

Innkjøp og materialbruk

Ingen vesentlig endringer i innkjøpsmønsteret. Gjør de fleste innkjøp lokalt.

Avfall

På slutten av året ble det utplassert nytt kildesorteringsutstyr til oppsamling av lyspærer og batterier i alle kirker og adm bygget. Dette leveres til godkjent mottak.

Energi

Ingen endring i energikildene som utelukkende er strøm

Transport

Det er kjørt flere km med driftsbilen dette år. Årsaken er at bilen er benyttet til henting av matvarer i Oslo for utdeling av matvarer til trengende i bygda.

Utslipp til luft og vann

Små endringer her. Vi har skiftet ut noen håndredskaper som gresstrimmer til batteridrift i stedet for fossilt drivstoff.

Handlingsplan

Miljøpolicy med konkrete mål for helse, miljø og sikkerhet

Vår bedrift tror at alle ulykker kan unngås, og vårt mål er null skader på mennesker. Vi tror det er viktig å arbeide kontinuerlig for å forbedre helse-, miljø- og sikkerhetsresultatene i alle våre aktiviteter. Alle som arbeider i bedriften er ansvarlige for at helse, miljø og sikkerhet blir ivaretatt. Bedriftens utvikling og suksess reflekteres av våre prestasjoner innenfor HMS og de ansattes arbeidsmiljø. Målet er kort – ingen ulykker, ingen personskader og ingen skader på ytre miljø.

Arbeidsmiljø: Mål og sykefravær

5 %

Arbeidsmiljø: Tiltak

Stabstur, skidag, julebord og liten påskjønnelse til de ansatte til påske og jul.

Innkjøp og materialbruk: Tiltak

Vi benytter stort sett de samme leverandører fra år til år og prioriterer lokale innkjøp, - så kortreist som mulig.

Energi: Mål

210 kWh per kvadratmeter

Energi: Tiltak

Det fortsatt stort potensiale for energisparetiltak i kirkene våre:

- Etterisolering av loft og vinduer
- Nye energikilder, slik som varmepumper

Dette krever prioriteringer i både drifts- og investeringsbudsjetter.

Transport: Mål og total mengde drivstoff (frivillig)

1200 liter

Transport: Mål, drivstofforbruk pr. mil

1 liter pr.mil

Transport: Tiltak

Vanskelig å effektivisere dette området mer. Kun en driftsbil som benyttes i daglig drift.

Avfall: Mål og restavfall

5500 kg

Avfall: Mål og kildesortering

65 %

Avfall: Tiltak

Det er fortsatt et potensiale i å få ned mengden restavfall dersom blomsterbransjen kommer lenger med å innføre komposterbare materialer ved sorgbinderi.

Utslipp til luft og vann: Mål

Nullutslipp

Utslipp til luft og vann: Planlagte tiltak

Det planlegges fortløpende å gå over til batteriteknologi på alle småredskaper, sitteklippere og driftsbil når teknologien er kommet langt nok i forhold til kapasitet på batteriene.

Annet

I våre aktiviteter som undervisning av konfirmanter og diakoni får vern av skaperverket stadig høyere fokus. I tillegg er våre fire menigheter registrert som 'grønne menigheter'. Her er det varierende engasjement, men 'Grønn kirkering' ved Holter menighet er spesielt aktive. Alle menigheter har fokus avfallsminimering, på ombruk og gjenbruk pluss

aktiviteter i gudstjenstlivet. Det være seg feiring av skaperverkets dag og høsttakkefest samt temakvelder med miljø i fokus.